БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 32 (6467)
ФЕВРАЛИИН 14
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Механизаторска кадрнуудые олоор бэлэдхэхэ

Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха, колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудтахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар тэдэнэй ажал-ябуулгые үргэдхэхэ гэжэ СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд соо хараалагдаа. 1955 ондо газар хахалалгын, орооһото, техническэ ба тэжээлэй культурануудые тарилгын хүдэлмэри 90—95 процент, орооһото культурануудай хуряалта 80—90 процент хүрэтэр механизацилагдаха байна.

Энэ гоо баримтанууд социалистическэ хүдөө ажахые мүнөө үеын техникээр зэбсэглэхын тула, колхознигуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые хүнгэдхэхын тула Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргажа байһанай эли тодо гэршэ мүн. Парти, правительствын энэ оролдолгын ашаар манай республикын хүдөө ажахы хүсэтэ техникээр жэл бүри улам ехээр зэбсэглэгдэжэ байна. Ганса 1952 ондо республикымнай МТС-үүд табан зуу гаран тракторнуудые, зуун комбайн абаһан байна.

Энэ баян техникые шадабаритайгаар, зүбөөр ашаглажа газар таряалан эрхилхэ культурые дээшэлүүлхэ, баян ургаса туйлаха гээшэ манай зорилго болоно. Энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ мэргэжэлтэй механизаторска кадрнууд тон ехэ удхатай байна. **«Техникые хүдэлүүлхын ба тэрээниие хүсэд дүүрэнээр ашаглахын тулада техникые шудалһан хүнүүд хэрэгтэй, энэ техникые шудалжа ба абьяс шадабаритайгаар ашаглажа шадаха кадрнууд хэрэгтэй. Техникые шудалаагүй хүнүүдэй байхада техникэ ашаг туһагүй байдаг, техникые шудалһан хүнүүдэй бии байхада, техникэ гайхамшаг үрэ харуулжа шадаха ба харуулха ёһотойшье байна»** гэжэ нүхэр Сталин һургаа.

Нүхэр Сталинай энэ заабари партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулгын үндэһэ һуури болохо ёһотой. Хаана, олон, һайн механизаторска кадрнууд байнаб, тэндэ хүдэлмэридэ амжалта туйлагдана гэжэ манай колхозуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ харагдана. Колхозно байгуулалтын жэлнүүдтэ манай республикада мэргэжэлтэй кадрнууд— трактористнууд, комбайнернууд, механигууд олоор ургажа гараа. Республикын солото механизаторнууд нүхэд Дымбрылов, Ковалевский, Ванчиков, Козлов, Плюснин, Шульгин, Цыбикжапов, Вдовин, Юмсурунова болон бусад даалгадаһан машинануудаа шадабаритайгаар жолоодожо, ажалай эхэ бүтээсэ туйладаг байна.

Гэхэ зуура, манай республикада мэргэжэлтэй механизаторска кадрнууд үшөө дутуу байна. Зарим аймагуудта трактористнууд, комбайнернуудай дутуу дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлэй хабарай тарилгын ба таряа хуряалгын үедэ МТС-үүдэй нилээд олон тракторнууд, комбайнууд мини байһан юм. Иимэрхүү баримтанууд илангаяа Тарбагатайн, Хориин, Заиграйн, Түнхэнэй аймагуудай МТС-үүдтэ үзэгдөө һэн. Зарим механизаторнуудай техническэ талаараа һула бэлэдхэлтэй байһан дээрэһээ олохон МТС-үүдтэ тракторнууд, комбайнууд түргэн эбдэржэ удаан саг соо мини байдаг, хүсэдөөр ашаглагдадаггүй һэн.

Мүнөө жэлдэ энэ мэтын дутагдалнууд дабтагдаха ёһогүй. Бүхы машинанууд дүүрэнээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдаха зэргэтэй. Республикын МТС-үүдтэ, механизациин һургуулинуудта мүнөө үедэ трактористнууд, комбайнернууд, механигууд болон бусад мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэжэ байна. Зарим МТС-үүдтэ энэ хэрэг муу бэшээр ябуулагдажа байна. Энэ талаар Бичурын, Окино-Ключевскойн, Цагаан-Усанай МТС-үүд һайн жэшээ харуулна. Эдэ МТС-үүд курсантнуудые абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, тэдэнэй һуралсалые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Тэрэшэлэн, гусеничнэ тракторай трактористнуудые, самоходно комбайнын комбайнернуудые бэлэдхэхэ түсэбөө механизациин Илькиин һургуули муу бэшээр дүүргэжэ байна.

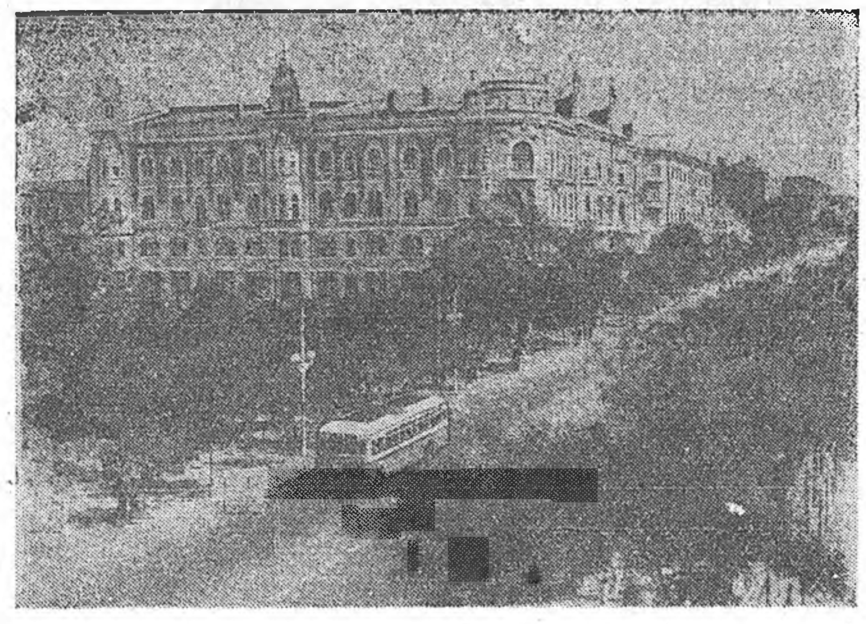
Гэбэшье, механизаторнуудые бэлэдхэлгэдэ хайша хэрэгээр хандажа, энэ хэрэгые таһалдуулжа байһан МТС-үүд, механизациин һургуулинууд бии байха юм. Тэдээнэй тоодо Ториин МТС (директорынь нүхэр Сахаровский), Селендумын МТС (директорынь нүхэр Осипов), Чесанын МТС (директорынь нүхэр Корнеев) ороно. Эдэ МТС-үүдэй дэргэдэ колесно тракторай трактористнуудые бэлэдхэхэ курса нээгдэһэн болобошье, мүнөө болотор курсантнууд хүсэд абтаагүй, занятинууд тон муугаар үнгэргэгдэдэг. Олон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд механизациин һургуулида хүнүүдые эльгээхэ даалгабаряа дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Сүхын МТС-эй директор нүхэр Бандо энэ һургуулида 43 хүниие эльгээхэ байһан аад, оройдоо 19 хүниие эльгээгээ, мүн Закаменай МТС-эй директор нүхэр Васильев 23 хүнэй орондо минил 13 хүниие эльгээгээ. Механизациин Татауровска һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд һургуулияа курсантнуудаар бүридүүлхэ хэрэгтэ һаналаа огто табингүй, һанаа амархан һууна. Энэ һургуулиин заняти январиин 1-дэ эхилхэ ёһотой байһан аад, февралиин 10-най байдалаар, курсантнуудай 50 процентшье сугларааүй байна.

Механизаторска кадрнуудые бэлэдхэлгын муугаар ябажа байһанда зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй гээшэ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар МТС-үүдтэй баталһан договорно уялгаяа дүүргэнэгүй, элдэб шалтагаануудые урдаа барижа, хүнүүдые саг соонь МТС-үүдтэ эльгээнэгүй.

Хабарай полевой хүдэлмэриин эхилхэ болотор улам бүри бага сэг үлэжэ байна. МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын кампаниин эхилтэр механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ уялгатай. Имэгтал тиигээд байбал полевой хүдэлмэриин үедэ механизмууд гүйсэд ашаглагдажа шадагдаха байна. МТС-үүдэй дэргэдэхи курсануудые, механизациин һургуулинуудые курсантнуудаар гүйсэд бүридүүлхын түлөө шухала хэмжээнүүдые дары абаха, мүн курсануудта, һургуулинуудта занятинуудые эмхитэй һайнаар ябуулжа, техникые гүнзэгыгөөр мэдэхэ болоһон кадрнуудые бэлэдхэжэ гаргаха хэрэгтэй.

МТС-үүдэй партийна эхин организацинууд ба МТС-үүдэй директорнуудые политическэ талаар орлогшонор механизаторнуудта һурагшадта партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые үдэр бүхэндэ ойлгуулжа, тэдэниие эрхим һуралсалда элсүүлжэ байха ёһотой.

МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ курсануудые ба механизациин һургуулинуудые курсантнуудаар бүридүүлхэ хэрэгтэнь республикын Хүдөө ажахын министерство, аймагуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд бодото туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

10 жэл үнгэрөө. Һандаргагдаһан Ростов-на-Дону город советскэ хүнүүдэй шэн зоригто ажалай ашаар һэргээгдэбэ.

Һүүлэй гурбан жэлэй турша дотор олон дабхар 300 байшан, культурна ажаһуудалай хэдэн арбаад эмхи зургаанууд баригдаба. Ростов-на-Дону город дайнай урда тээ байһанһаа бүри гоё болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ростов-на-Донудахи Энгельсын үйлсэ.

ТАСС-эй фотохронико.

МОДО БЭЛЭДХЭЛЭЙ ТЕМПЫЕ ҮДЭР БҮРИ ХУРДАДХАЯ!

Эрийскэ леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай, тус леспромхоздо модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа Заиграйн болон Зэдын аймагуудай колхознигуудай

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГА

Бидэнэр, Эрийскэ леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад, модо бэлэдхэлдэ байһан колхознигууд 1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тушаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын директивэнүүд соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн, дүрбэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые манай коллективтэ барюулһандань урмашан, оромнай ой модоной материалые бүри ехээр эринэ гэжэ ойлгохо зуураа, өөһэдынгөө үйлэдбэриин арга боломжые хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абанабди гэбэл:

1. Модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй сезоной гүрэнэй түсэбые модо шэрэлгээр 1953 оной мартын 15 болотор дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 25 мянган кубометр модо шэрэхэ.

2. Нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур 3 мянган кубометр модо үгэхэ.

3. Продукциин үные химдаруулха талаар эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлэн, нэгэдэхи квартал соо 150 мянган түхэригэй үйлэдбэриин олзо оруулха.

4. Энэ абаһан социалистическэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилготойгоор 1953 оной февралиин 20-һоо мартын 20 хүрэтэр стахановска һара соносхоод, республикын бүхы модошодые, модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудые манай жэшээ дэмжэхыень уряалнабди.

Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай, тус леспромхоздо модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа Бичурын аймагай колхознигуудай

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГАНУУД

Бидэнэр, Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад, модо бэлэдхэлдэ хүдэлмэрилжэ байһан Бичурын аймагай колхознигууд Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжон, советскэ правительствын зүгһөө ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ ходоодоо анхаралаа табидаг байһанаарнь омогорхон, коммунизмын атуу ехэ барилганууды, шахтануудые, түмэр замай транспортые болон бусад шэнэ шэнэ барилгануудые шухала хэрэгтэй модоор саг болзор соонь хангахын түлөө өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абанабди гэбэл:

1. 1953 оной 1-дэхи кварталай модо бэлэдхэлэй түсэбые (бүхы фазануудаарнь) энэ оной мартын 20 болотор дүүргэхэ.

2. 1952—1953 оной модо бэлэдхэлгын намар-үбэлэй сезонно түсэбые болзорһоонь урид—энэ оной мартын 25 хүрэтэр дүүргэжэ, 10 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур шэрэжэ асарха.

Абаһан социалистическэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө февралиин 20-һоо мартын 20 болотор стахановска һара соносхоод, манай үүсхэлые дэмжэн абахыень республикын бүхы модошодые, модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудые уряалнабди.

„Бурмонголлес" трестдэ модо бэлэдхэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай 1953 оной февралиин түрүүшын арбан үдэрэй

ОПЕРАТИВНА МЭДЭЭН

(процентээр)

Леспромхозууд	Модо бэлэдхэлгэ: Сезоной эхинһээр	Модо бэлэдхэлгэ: арбан хоног соо	шэрэлгэ: Сезоной эхинһээр	шэрэлгэ: арбан хоног соо
Байкальска	39	79	33	44
Баргажанай	41	64	31	50
Курбын	61	126	57	59
Хориин	54	60	46	39
Хандагайн	55	83	42	50
Баруун Тарбагатайн	56	44	50	48
Хандагатайн	70	79	60	73
Шулуутайн	53	69	52	73
Сэлэнгын	22	11	21	60
Итанцын	57	64	49	53
Эрийскэ	69	110	64	59
Черемуховска	67	88	54	57
Сэлэнгын шпалозавод	—	—	46	—
Хамта:	55	79	48	55

КОММУНИСТНУУД БА ПАРТИЙНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ СТАЛИНСКА БЛОГОЙ КАНДИДАДУУД

Модельщик С. В. Балдынов

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой модельнэ цехын металло-модельнэ пролёдто Степан Вахромеевич Балдынов модельщигээр хорёод жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ хадаа слесарь-модельщигэй мэргэжэлые һайса мэдэхэгүй хүн эндэ ерээ һэн. Теэд, манай советскэ хүнүүд бэе бэедээ туһалалсахаар, олоһон мэргэжэлдээ бусадые һургахаар хүмүүжүүлэгдэһэн туладаа, Степан Вахромеевичые тус пролёдой коллектив эрхим модельщик болгон хүмүүжүүлээ.

Тус пролёдой үниинэй модельщик нүхэр Илюхин түрүүтэй, тэндэхи хүдэлмэришэд хадаа нүхэр Балдыновта али болохо туһаламжа үзүүлһэн байгаа. Коммунист Балдынов СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ мүнөө хамаг хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ үгэнэ.

Социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үнгэрэгшэ жэлдэ хоёр жэл хахадай нормо дүүргээ һэн. Энэ оной январь һарынгаа даалгабариие хоёр дахин үлүүгээр дүүргээд, мүнөө февралиингаа даалгабариие дүүргүүтэй байна.

Мүнөө долоодохи разрядай модельщик хүрэтэрөө ургаһан Степан Вахромеевичтэ эгээн харюусалгатай даалгабари үгтэнэ. Тэрэниинь нүхэр Балдынов түргэнөөр, эрхим шанартайгаар бүтээнэ.

—Энэ модель ехэ түбэгтэй модельнүүдэй нэгэн юм. Тиибэшье, энэниие тон түргэнөөр эрхим шанартайгаар хэхэ ёһотойш,—гэжэ цехын начальнигай орлогшо нүхэр Щербаков тэрээндэ даалгабари үгэбэ.

—Хэхэб,—гэжэ Степан Вахромеевич нэгэ үгөөр харюусаад, хэлэһэн үгэдөө нэрэтэй түрэтэйгөөр хүрөө һэн. Тиигэжэ, хүдэлмэриин 40 үдэр соо бүтээгдэхэ ёһотой даалгабариие 18 халаан соо эрхим шанартайгаар хэһэн байгаа.

Модельнэ цехын коллективэй гэшүүд Железнодорожно районой Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ, нүхэр Балдыновые эгээн түрүүлжэ нэрлэһэн байгаа. Степан Вахромеевич Балдынов һунгагшадай этигэл найдабариие саашадаа стахановска ажалаараа харюулха байһаниинь эйлгосотой.

М. Васильев.

Арадай гэгээрэлэй отличник

Александр Васильевич Никоров ажалшадай депутадуудай Улан-Удэ городой Городской райсоведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

1935 ондо педтехникум дүүргэһэнэйнгөө һүүлээр Александр Васильевич эхин һургуулиин багшаар Заиграйн аймаг ошоо һэн. Багшаар хүдэлмэрилжэ, нилээд дүй дүршэлтэй болоо бэлэй. Тиин тэрэ Бурят-Монголой пединститудай хэлэ ба литературын факультедтэ ороод, 1939 ондо тус институдые дүүргэжэ гараа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нүхэр Никоров арадай гэгээрэлэй системэдэ хүдэлмэрилжэ, хэдэн зуугаад хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлжэ гаргаһан байна.

Залуу үетэниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал оролдосотойгоор ажаллажа, Улан-Удын педучилищида һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табижа шадаһанайнгаа түлөө Александр Васильевич 1945 ондо «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн значогоор шагнагдаһан байна.

Нүхэр Никоров мүнөө багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай директорээр хүдэлмэрилнэ. Эдэбхитэй хүтэлбэрилэгшэ байһан дээрэһээ тэрэ Верховно ба нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин комиссинуудай гэшүүнээр хэдэн дахин дэбжүүлэгдэһэн байгаа.

Александр Васильевич мүнөө РСФСР-эй педагогическа наукануудай академиин аспирантурада заочноор һуража байдаг. Тэрэ хадаа 1951 ондо кандидатска минимумээр экзамен амжалтатайгаар баряа. Педагогическа наукануудай кандидадай диссертаци барихын тулада мүнөө Александр Васильевич оролдосотойгоор бэлэдхэжэ байна.

Ажалшадай депутадуудай Городской райсоведтэ һунгаха һунгуулиин № 90 округой һунгагшад нүхэр Никоровэй түлөө голосоо үгэхэнь лабтай.

И. Балуров.

Сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалган

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн клубта хүн зон олоороо сугларанхай, хүхюун баяртай байгаа һэн. Эндэ хоёр округой һунгагшад сугларжа, аймагай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн суута комбайнер Жамсаран Жапович Дашинимаевтай болон КПСС-эй Иволгын айкомой хүдөө ажахын таһагые даагша байһанаа мүнөө областной партийна һургуулида һуража байһан нүхэр Мунко Доржиевич Цыреновтэй уулзаһан байна.

Һунгуулиин № 3 Доодо Иволгын округой найдалгата нүхэр Миронов гэгшэ республика соогоо алдаршаһан залуу комбайнер комсомолец Жамсаран Дашинимаев тухай суглаанда хабаадалсаһан һунгагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Коммунар» комбайнаар сезон соо 220 гектар хуряаха даалгабаритай байһан аад, тэрэ урдынхидаал адли бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, хамта 550 гектарай таряа хуряаһан байна. Тиимэһээ залуу комбайнернуудай республиканска мүрысөөндэ эрхим показательнуудые туйлаһанайнь түлөө ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обком Жамсаран Жапович Дашинимаевые дүрбэдэхеэ хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байгаа.

Нүхэр Дашинимаев амжалта туйлаһандаа хүхидэггүй, харин бүри урагшаа дабшаха, өөрынгөө мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог хатуу зоригтой, даруу зантай хүн юм. Тиимэ хадаа Иволгын МТС-эй механизаторнуудайшье, мүн түрэл колхозойнгоо гэшүүдэйшье дунда хаа хаанагүй хүндэтэй болоһон байна.

* * *

Удаа тээнь һунгуулиин № 4 Нуурай округой найдалгата хонишон үбгэн Дугар Нимаевич Жамбалов тус округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Мунко Доржиевич Цыренов тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэхэдөө, энэ хадаа Ленин—Сталинай партиин үнэн хүбүүн, шадамар бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ, өөрынгөө политическэ эрдэмэй болон ниитэ болбосоролой хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг хүн гэжэ тодорхой сэгнэлтэ үгэһэн байгаа.

Һунгагшадай үмэнэ үгэ хэлэһэн аймагай Соведэй депутадуудта кандидадууд нүхэд Дашинимаев, Цыренов гэгшэд советскэ оронойнгоо урган мандахын тулада эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллажа, һунгагшадайнгаа үндэр дээдэ этигэл найдабариие хүсэд харюулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдохобди гэжэ суглаанда хабаадагшадые найдуулһан байна.

Энээнэй һүүлээр хойно хойноһоо бодожо үгэ хэлэһэн һунгагшад-колхознигууд мүнөө нютагай Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтын үдэрые эрхимээр угтаха зорилгоор адуу малаа атар тарганаар ондо оруулха, хабарай тарилгада зэбсэг түгэлдэр бэлэдхэл хэхэ гэжэ бии бүхы хүсэеэ гарган ажаллажа байһан тухайгаа хөөрэбэ. Тиихэдээ тэдэнэр февралиин 22-то болохо һунгалтада бүгэдөөрөө нэгэ хүн шэнги, эмхитэйгээр ерэжэ, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадууд Жамсаран Жапович Дашинимаев болон Мунко Доржиевич Цыреновтэ өөһэдынгөө голосуудые баяртайгаар үгэхэбди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлһэн байха юм.

В. Дашипылон.

Советскэ Армида зорюулагдаһан кинофестиваль

ТАШКЕНТ, февралиин 10. (ТАСС). Эндэ Советскэ Армиин 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан кинофестиваль «Чапаев» гэжэ фильм харуулгаар эхилбэ. «Берлинэй уналга», «Сталинградска байлдаан» ба бусад кинокартинанууд харуулагдаха байна.

Советскэ Армиин баатарлиг алдарта зам тухай, тэрэнэй гениальна полководец нүхэр И. В. Сталин тухай лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд сеанснуудай урда тээ үнгэргэгдэнэ.

Алмаһан материалаар бүд нэхэнэ

ЯРОСЛАВЛЬ, февралиин 11. (ТАСС). Кордно фабрикын текстильщигүүд үйлэдбэриин участок бүхэндэ түүхэй эд алмахын түлөө мүрысэнэ. Тэдэнэр мүнөө жэлдэ 100 тонно нооһо ба 10 мянган килограмм хлопок алмаха гэһэн уялга абаба.

Абаһан уялганууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. 40 метр корд нэмэжэ бэлэдхэхэ түүхэй эд январь һарада ба февралиин түрүүшын декадада алмагдаба.

Һунгалтада бэлэдхэлэй дутуунуудые усадхаха

Городской районой партийна активай суглаанһаа

Улан-Удын Городской районой партийна активай суглаан боложо, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хэр зэргэ ябажа байһан тухай асуудалаар партиин Городской райкомой секретарь нүхэр Масловай элидхэл зүбшэн хэлсэгдэбэ.

—Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл ажалшадай политическэ ба үйлэдбэриин шэнэ дэбжэлтын оршон байдалда хэгдэжэ байна,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.—Болохоёо байгаа һунгалтануудай хүндэлэлдэ абаһан уялганuудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн районой ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрээ.

Районой партийна эхин организацинууд һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ арад зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри бүри үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар районой 216 түрүүшүүл, тэрэ тоодо 91 партийнабэшэ хүнүүд дэбжүүлэгдээ. Элдэнэр манай городой эрхим хүнүүд—үйлэдбэриин стахановецууд, мэргэжэлтэд, литература ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд—арад зондоо үнэн сэхээр алба хэдэг, тэрэнэй этигэл найдабарине дүүргэжэ шадаха хүнүүд байна.

Городской район дотор 23 агитпункт эмхидхэгдэнхэй. Олонхи агитпунктнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Агитпунктнуудта лекци, элидхэлнүүд уншагдадаг, концертнууд харуулагдадаг байна. Мүн эндэ һунгагшад нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудтайгаа уулзадаг юм. Һургуулиин № 6, 12, 13 ба бусад участогуудай агитпунктнууд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ. Һургуулиин участогуудта хэдэн зуугаад агитаторнууд һунгагшадта партиин XIX съездын материалнуудые, Сталинска Конституцине, һунгалтанууд тухай Дүримые тайлбарилна, депутадуудта кандидадуудай ажал-ябуулгатай тэдэнине танилсуулна. Финансын, Нютагай промышленностиин министерствонүүдэй, Хэлхеэ холбооной управлениин, кооперативна техникумэй ба Улан-Удэ городой пристаниин партийна эхин организацинууд агитаторнуудай хүдэлмэрине бодотоор хүтэлбэрилжэ, тэдэндэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлдэг, агитаторнуудай семинар үнгэргэдэг.

Гэхэ зуура, һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии байна. Пединститудай, педучилищиин, маслобазын, адвокадуудай коллегиин, «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин, № 3 дунда һургуулиин ба «Механлит» заводой партийна эхин организацинууд һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна. Агитколлективүүдэй ба агитаторнуудай хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ анхарал хандуулагданагүй. Һургуулиин № 1, 5, 10 участогуудай агитпунктнуудта агитационно-ниитын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Агитпунктнуудынь муугаар түхеэрэгдэнхэй. Спискэгүүдтэ зарим һунгагшад оруулагдаагүй, тэдэнэй фамили, нэрэ, обог буруу бэшэгдэһэн баримтанууд бии. Һургуулиин № 14 участогай агитпунктын гэр ехэ хүйтэн, муугаар түхеэрэгдэнхэй юм. Эдэ агитпунктнуудта лекци, элидхэлнүүд һунгагшадта зорюулан уншагдадаггүй, концертнууд табигдадаггүй байна.

Нүхэр Масловай элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ болобо.

—Педучилищиин партийна эхин организаци агитаторнуудай хүдэлмэрине һулаар хүтэлбэрилнэ, тэдэнэртэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй. Тиимэһээ тэдэнэр һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа шадаагүй байна,—гэжэ эндэхи партийна организациин секретариин орлогшо нүхэр Олзоев тэмдэглэбэ.

Ажалшадай депутадуудай городской ба районно Соведүүд һунгагшадай суглаануудые зарлажа, тэдэ суглаанууд дээрэ депутадуудай тоосооe дуулаха асуудалда анхаралаа табяагүй гэжэ нүхэр Олзоев үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Һургуулиин № 13 участогай агитпунктые даагша нүхэр Заболотский үгэ хэлэжэ, агитпунктынгаа хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө.

Зарим һунгагшад агитпунктда ерэжэ, список соо нэрэеэ шалгадаггүй байна. Тиихэдэ агитаторнууд энээн тухай һунгагшадта һануулнагүй. Партийна эхин организацинууд, партиин райком агитаторнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаһан байна,—гэжэ һургуулиин № 7 участогай агитпунктые даагша нүхэр Понамарев шүүмжэлбэ.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудай биографи хэблэжэ, агитпунктнуудта тарааха хэрэгтэ партиин райком анхаралаа хандуулнагүй гэжэ № 4 һургуулиин партийна организациин секретарь нүхэр Черенцова шүүмжэлбэ.

Суглаанай түгэсхэл дээрэ партиин городской комитедэй секретарь нүхэр Жалсабон үгэ хэлэжэ, һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэрине, илангаяа һунгагшадай дундахи ниитэ-политическэ хүдэлмэрине һайжаруулха зорилгонууд тухай хэлэбэ.

Партийна активай суглаан зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа зохихо тогтоол гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай Саянтын МТС-эй тракторна бригадын бригадир, коммунист-агитатор Бимба Жалсараев өөртөө даалгагдаһан участогтаа гараад, ээлжээтэ хөөрэлдөөгөө үнгэргэжэ байна. М. Минеевэй фото.

Сельскэ, сомоной Соведүүдэй мүрысөөе үргэдхэхэ

1953 ондо ажахын-политическэ, культурно-ажаһуудалай хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведүүдэй хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй условинуудые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком һаяхан баталба.

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые, парти ба правительствын директивэнүүдые хүтэлбэри болгон, хүдөө ажахын, нютагай промышленностиин, мүнгэн түлэбэринүүдэй, худалдаа наймаанай, нютагуудтахи социальна-культурна барилгануудай түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ эрхим амжалтануудые туйлаһан сельскэ, сомоной Соведүүд мүрысөөндэ илаһанда тоологдохо байна.

Сельскэ, сомоной Соведүүдэй хоорондохи социалистическэ мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн сельскэ гү, али сомоной Соведтэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаха, 2500 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан, түрүүлэгшэдэнь 500 түхэриг, секретарьтань 300 түхэриг, хоёрдохи һуури эзэлһэн Соведтэ — 1500 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан, түрүүлэгшэдэнь 400 түхэриг, секретарьтань 200 түхэриг, мүн гурбадахи һуури эзэлһэн Соведтэ—1000 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан, түрүүлэгшэдэнь 300 түхэриг, секретарьтань 100 түхэриг шан үгтэхэ юм.

Социалистическэ мүрысөөндэ илажа, эрхим амжалтануудые туйлаһан сельскэ гү, али сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссиин гэшүүд, депутадууд ба эдэбхитэдые жэлэй эсэстэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнахын тула ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомууд, профсоюзай райкомууд зууршалга хэхэ байна.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, 1953 оной арадай ажахын түсэбые эрхим амжалтатайгаар дүүргэхые БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком сельскэ, сомоной Соведүүдые уряалаа.

Коммунизмын барилгануудай захилые бүтээнэ

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ Ленинэй орденто ПВЗ-гэй коллективэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн бүри үргэдэнэ. Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэдэг цехүүд ехэ амжалта туйлана.

Коммунизмын барилгануудта хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилхэ даалгабари абаһан котёл бүтээлгын шэнэ цехын коллектив гидротурбинын котёлнуудые үйлэдбэрилхэ январь һарынгаа даалгабарине болзорһоонь урид дүүргээ. Железнодорожно районно Соведэй депутадта кандидат Владимир Даниловай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада январь һарынгаа даалгабарине болзорһоонь 9 үдэр урид дүүргээд, мүнөө февралиингаа даалгабарине һунгалтануудай үдэр хүрэтэр дүүргэхын түлөө оролдожо байна.

Комсомолецууд Руслан Червонкин, Александр Ануфриев болон бусад халаан соогоо хоёр гурбан нормо дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. М. Васильев.

Фельетон

„Унтарһан" конкурс ба унтаһан жюри

Энэ гаршаг табяад байхадаа, бидэнэр тиимэ шэнэ асуудал гаргахая һанана бэшэбди. Энээн тухай ходол хөөрэлдэгдэдэг, суглаан бүхэндэ шахуу «халуун» үгэнүүд хэлэгдэдэг, мүн тус хэрэгтэ хабаатай организацинууд өөрыгөө аршалһан, «үнэншэмэ» харюунуудые үгэдэг байха юм. Олон үгэ дурдаһаар гол зүйлһөө халба һүрэнгүйгөөр, танай урда тус асуудалаа дахяад дабтая:

—Манай залуушуулда зорюулагдаһан шэнэ шэнэ дуунууд бурят-монгол хэлэн дээрэ яахадаа гаранагүй гээшэб?

Нэгэдэхи харюу: «Бидэнэр, поэдүүд, шэнэ дуунуудай үгэнүүдые яһала бэшэдэгбди. Этигээгүй юм һаа, «Байкал» альманахын номернуудые, Ц. Цыремпиловэй, Ц. Жимбиевэй, Д. Жалсараевай болон бусадай шүлэгүүдэй сборнигуудые һэхээд харагты. Зүб бэзэ?» (БМАССР-эй уранзохёолшодой Союз).

Хоёрдохи харюу: «Хүгжэм найруулха гээшэмнай юрэдөө хүнгэн хэрэг бэшэ даа. Хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ, ирагуу һайхан аялгануудые шэнхинүүлэн гаргахаһаа гадна, хэлбэри нугалбаряараа тааруу, удха түгэс, уран хурса шүлэгүүд, дуунай үгэнүүд айхабтар хэрэгтэй бшуу. Алим бэ теэд?» (БМАССР-эй композиторнуудай Союз).

Гурбадахи харюу: «Бэрхэтэйл зонууд даа, эдэ композиторнууд, поэдүүд гээшэ. Һонирхолтой, һайн дуунуудые бэшэхэ бэзэ гэжэ найдаһанай туһагүй. Эдэ нухэдтэшье ханда, далайдашье шулуу хая адлирхуу үльгэртэй гээшэ. Яалтай гээшэб?» (БМАССР-эй министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ управлени).

Иимэрхүү жэшээтэйгээр лэ бэс бэедээ хаялсаан саашадаа үргэлжэлнэ... Энээниинь шагнаад байхада, ородой агууехэ уранзохёолшо Иван Андреевич Крыловой баснида байһан сурхай, хун шубуун, хабшаахай гурбанай уршагта түүхэ бэлээр һанаанда ороодхино. Хэндэшье мэдээжэ, тэдэнэй үгэеэ ойлголсоогүй дээрэһээ гурбан тээшэнь шангаагдаһан ашаатай тэргэ байһан лэ газартаа үлдөө һэн гэдэг бшуу. Харин дээрэ дурсагдаһан манай гурбан организацинууд, эдэ геройнуудһаа онсо илгаатай. Юуб гэхэдэ, бурят-монгол хэлэн дээрэ шэнэ дуунуудые бии болгохо тухай тэдэнэр дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсээд, өө мөөгүй шиидхэбэри абаа юм һэн гээ. Тиин тэрэ гэһэнһээнь хойшо удаахан сагай үнгэрһэн тула гэдэргээ сухарижа, гараһан мүрнүүдые харая, бэшэгдэһэн саарһануудые иирая.

1952 оной май... Залуушуулда зорюулагдаһан олониитын дуунуудые бии болгохо тухай ВЛКСМ-эй обкомой үүсхэл гаргахада, эдэ организацинууд июниин 1-һээ сентябриин 1 хүрэтэр нэмэл конкурс соносхохо гэжэ шиидээ. Тэрээндэ хабаадалсахын тула бүхы поэдүүд, композиторнууд, артистнууд, уранһайхнай самодеятельностиин кружогойхид болон бусад нүхэд уригдаа һэн. Ямарнууд темээр бэшэжэ болохоб, хэды түхэригэй хэмжээнэй шангууд барюулагдахаб; хайшань, хэнэй нэрэ дээрэ дуунуудаа эльгээхэб гэжэ тодо һонороор газетэнүүд дээгүүр тунхаглагдаба.

1952 оной июнь... Энэ зун яһала халууншье болобо. Һэрюусэхэ, сэнгэхын тула улад зон Сэлэнгын эрьеэр, ногоон арал дээрэ, мүн Дээдэ Березовкоор гаража амарна. Ном, газетэнүүдые уншана, дуу дуулалдана, хүгжэмөөр һонирхоно. Һаяхан соносхогдоһон конкурсда хабаадалсаха дуратай хүнүүд өөһэдынгөө бэшэһэн шүлэг, дуунуудые эльгээжэ захалба.

1952 оной июль... Шүлэгүүд ба дуунуудай үгэнүүд конкурсын жюридэ яһала суглараһан хэбэртэй. Тэдэ шүлэгүүд, дуунай үгэнүүд уран-зохёолшодой Союзда зүбшэн хэлсэгдэбэ. Олохон шүлэгүүдтэнь хүгжэм найруулжа болохотой, зариминь нэгыень авторнуудтань бусаажа засаһуулха хэрэгтэй гэжэ тогтоогдобо. Конкурсын хэрэгүүд муу бэшэ ябажа байна.

1952 оной август... Хүгжэм найруулагдажа, шүлэгүүдэй заһагдажа үрдигдөөгүй дээрэһээ жюриин тогтоолой ёһоор конкурсын болзорые һара хахадаар хойшолуулха абяа дуулдаба. «Дэмы тиимэ бэшэ аа гү?» гэлсэһэншье үгэ гараба. Зүгөөр мүрынь ганса, бад гэмэ, һайн шанартайгаар конкурсаа үнгэргэе гэжэ жюри шиидэһэн байгаа. Тэрэшье зүб гэлэй.

Сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь һаранууд конкурсын дүнгүүдэй гарахые хүлеэнгүйгөөр, календариин хуудаһанһаа таһаржал байна. Уданшьегүй үбэлэй янгинама хүйтэн боложо, саһа бордоһоо амилһан Дед-Мороз үхибүүдэй ёлкодо хүхюутэй, сортоотойгоор айлшалан ерэбэ...

Бүхы нютагуудаар шэнэ жэлэй һайндэрнүүд, залуушуулай вечернүүд, найр наадануд үнгэрнэ. Зүгөөр тэндэ шэнэ һонирхолтой дуунуудай аялга үшөөл дуулданагүй, үнеөхил «Сэлэнгээн оёорһоо...», «Тохомой шэнээн газарта...». «Баруун шугы шуунятай», «Харахан һүниин дуулимханда...» гэхэ мэтээр дабтагдажал байна. Зол жаргалта байдал тухай, инаг дуран тухай шэнэ, һонин дуунууд хаанинаса сэдэлхэ байгаа бшуу. Теэд тиимэ дуунууд угаа хомор. Тэдэнине бии болгохо, олонноруулхын түлөө соносхогдоһон конкурс «унтаршоо», жюринь унташоо. Мүн энээнтэй хамта саада жэлдэшье соносхогдоһон конкурсын унтаршаһан тухай дурлаагүй гаража болохогүй. Тэрэ конкурсда манай республикынхид, Москваһаа, Дунда Азиһаа хүнүүд 20-оод гаран дуунуудые эльгээһэн байгаа. Зүгөөр тэрэнэй дүн гаргаагдабашье, нэгэншье шан үгтөөгүй, юугээр дүүрээб гэжэ олониитэдэ дуулгагдаагүй һэн.

Мүнөө хүйтэнэй гол үнгэржэ, дулаанай ами орохо, газар гэдэхэ ойротоо. Сээр намаагай һалбаржахуху шубуунай донгодохоһоо урда тус конкурсын жюрие гүнзэгы нойрһоонь һэрюулжэ, хэды шэнэ дуунууд бии болооб, хэзээ, хэн дуулахаяа байнаб гэжэ асуумаар болоо. Теэд хэд тэрэ жюридэ оролсодогбэ гэжэ манай уншагшад һонирхожо болохо. «Үнэн юумэ үнеөрөө, үнэгэн малгай үһөөрөө» гэлсэдэг тула тэдэ нүхэдые нэрлэхэдэнь буруу юумэн болохогүй. Жюриин состав иимэ: Ханлажанова Д. Ч. (ВЛКСМ-эй обком), Тумунов Ж. Т. (Искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ управлени), Галсанов Н. Г. (уранзохёолшодой Союз), Аюшеев Д. Д. (композиторнуудай Союз), Шагжин Н. Г. (бурят драмын театр), Базжеев А. И. (арадай творчествын байшан), Рогова А. Д. (театральна-хүгжэмэй училищи), Балсаев М. А. (радиокомитет), Калашников С. В. (радиокомитет). Эли болохын тулада нэгэ заһабари оруулая: нүхэд Ханлажанова, Тумунов гэгшэдэй байһан тушаалнуудта мүнөө үелэ нүхэд Заиграев, Данилов гэгшэд хүдэлмэрилнэ.

Энэ фельетоной эсэстэ мүн лэ эхилхэдээ табиһан асуудалаа дабтаха баатай болонобди:

—Манай залуушуулда зорюулагдаһан шэнэ шэнэ дуунууд бурят-монгол хэлэн дээрэ яахадаа гаранагүй гээшэб?

Ч. Намжилов.

ҺУНГАЛТАНУУД—НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ АЖАЛ-ЯБУУЛГЫН ШАЛГАЛТА МҮН

Манай Яруунын аймагай хүдөө нютагуудта ба тосхонуудта ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл үргэнөөр ябуулагдана.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажалшадай эдэбхи ехээр ургана. Тэдэнэр нютагай Соведүүдэй ба ажахын организацинуудай ажал-ябуулгын һайн дүй дүршэлые тэмдэглэнэ, шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэнэ, мүн советскэ аппарадта гүрэнэй журамые бэхижүүлэн һайжаруулха дурадхалнуудые оруулна.

Энээнэй урда тээ нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудай бэлэдхэлэй үедэ болоһон суглаанууд дээрэ шүүмжэлхы хэдэн олон ажаглалтанууд хэгдэһэн байгаа. Тэрэнэй ашаар бидэнэр, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, аймаг доторхи ажахын ба культурна байгуулалтые хүтэлбэрилхэ, ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэлгые хангаха талаар өөрынгөө хүдэлмэрине зарим тэды һайжаруулһан байнабди. Парти ба советскэ гүрэнэй ехэ туһаламжын ашаар манай аймагай колхозууд хүдөө ажахын жэлые урда үрдынхидаа орходоо амжалтатайгаар дүүргээ юм. Аймагаймнай бүхы колхозууд ба совхоз үрһэ хүрэнгын, страховой, тэжээлэй фондынуудые хүсэд хааһан, горьтойхон ороохо таряа колхозникуудай ажалта үдэртэ хубааһан байна.

Колхозуудай ба совхозой үргэн дэлгэр полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг хүсэтэ трактор, комбайн ба элдэб машинанууд улам олон болоо. Хоёрдохи жэлээ Сосновско лугомелиоративна станци хүдэлмэрилжэ, газар уһалалгада ба намаг хатаалгада колхозуудта ехэ туһа хүргэһэн байна.

Олонхи колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрнь дүүргээ. Энэ жэлдэ шэрүүн хүйтэн үбэлэй болобошье һаань аймагай колхозууд малайнгаа үбэлжэлгые урда жэлнүүдтэ орходоо эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. 1952 ондо ниитын малай ашаг шэмэ үгэлгэ нилээд дээшэлһэн байха юм. Аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ таряа, овощь, үбһэ ба малажалай продуктнуудые тушаалгануудаараа гүрэнтэеэ сүм тоосоо.

Аймагай центр—Сосново-Озерск тосхоной түхэл шарай танигдашагүйгөөр хубилаа. Һүүлшын жэлнүүдэй турша соо культурно-ажаһуудалай олон эмхи зургаанууд байгуулагдаа. Мүн зуугаад гаран байрын гэрнүүд шэнээр ба һэльбэн баригдаһан байха юм. Гансал 1952 ондо антекэ, коммунальна бани ба электростанци баригдаа, тиихэдэ хүүгэдэй яслиин байра барилга дүүргэгдэхэ болоо. Мүн энэ жэлдэ аймагай культурын байшангай барилга дүүргэгдэжэ ашаглалгада үгтэхэ байна. Аймагай больницын дэргэдэ рентген-кабинет һаяшаг нээгдээд хүдэлмэрилжэ захалаа.

* * *

Аймсоведэй гүйсэдком болбол өөрынгөө таһагуудай хүдэлмэрине эдэбхитэй болгохын тулада хүтэлбэрилэгшэдэйнь өөртөө ба хүдэлмэрилэгшэдтөө эрилтэ ехээр хэдэг, хүдэлмэридэхи дутуу дундануудтай эбсэшэгүй байхын тулада саг үргэлжэ оролдолго гаргадаг байна. Манай аймагай Соведэй гүйсэдкомой финансова таһагай (даагшань нүхэр М. Жамаганов) хүдэлмэрилэгшэд эмхи гуримтайгаар ажаллана. Үнгэрһэн жэлнүүдэй финансова түсэбүүдые тус таһагай хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Мүнөө һунгалтануудта бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ һунгагшад болбол аймаг дотор финансова хүдэлмэрине саашадань улам һайжаруулха шэнэ арга боломжонуудые дурадхаха бэзэ.

Болохоёо байгаа һунгалтануудые бидэнэр советскэ аппарадай бүхы ажал-ябуулгын бодото шалгалта мүн гэжэ харанабди. Һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ манай хүдэлмэриин дутуунууд элирүүлэгдэнэ, һунгагшад болбол ажабайдалһаа ба олониитэһээ таһарһан хүтэлбэрилэгшэдые тон зүбөөр шүүмжэлнэ.

Ажалшадай саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна ба культурна ажабайдалай хэмжээн худалдаа наймаанай организацинуудта бүри ехэ эрилтэнүүдые табина. Тэдэнэй адресаар шухала ажаглалтанууд ороно. Энэ хадаа юрын ушар бэшэ юм.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Егоров үүсхэлгүйгөөр хүдэлмэрилнэ, худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэрине бодотоор шэнжэлэн үзэдэггүй, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ шангаар табидаггүй байха юм. Элдэ бүгэдэһөө боложо худалдаа наймаанай организацинууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Аймсоведэй гүйсэдком хадаа худалдаа наймаанай организацинуудта ба өөрынгөө таһагта шанга эрилтэ хэдэггүй, харин аймаг доторхи худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэрине бүхыдэнь халирхайгаар хүтэлбэрилөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Аймсоведэй хүдэлмэридэ эдэ олон дутуу дундануud юундэ тохёолдооб гэхэдэ, аймсоведэй гүйсэдком хадаа парти ба правительствын директивэнүүдэй, мүн өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хангалтагүйгөөр эмхидхэдэг ба хинадаг байгаа. Эсэстэнь аймагай хүдөө ажахые хүгжөөлгын тон шухала асуудалнууд шиидхэгдэнгүй үлэшэдэг байна. Жэшээлхэдэ, ажахын шухала һалбари болохо ниитын малажал хүгжөөлгэдэ, мүн колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлгэдэ шиидхэхы ехэ удхашанартай болохо тэжээлэй бата бэхи база байгуулга манай аймагта мүнөө хүрэтэр хүсэд шиидхэгдээгүй байһаар. Тиимэһээ тэжээл үйлэдбэрилгэ малай тоо толгойн ургалтаһаа холо гээгдэжэ, саашадаа малажал хүгжөөлгэдэ һаад ушаруулха байна гэжэ һунгагшад тон зүб шүүмжэлэн хэнэ.

Советскэ нютагай органууд үргэн олониитэтэй үшөөл барисаа багатай. Тэдэнэй гараһан үүсхэл һулаар дэмжэгдэнэ, шүүмжэлхы ажаглалтануудынь заримдаа хараада абтанагүй. Нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг, советскэ хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулагдадаг байна.

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадаха зуураа, нютагай Соведүүдэй хүдэлмэридэ анхарал ба эрилтэ ехэтэйгээр хандана. Дороһоо гараһан шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрнэ. Советскэ хүдэлмэрилэгшэд һунгуулиин кампаниин үедэ ямар нэгэн таһагай гү, али эмхи зургаануудай хүдэлмэрине ажалшадай ямараар сэгнэһыень өөһэдөө һонирхохо, тэдэнэй хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые ба дурадхалнуудые хойшолуулашагүйгөөр бэелүүлхэ уялгатай.

Шүүмжэлхы ажаглалтануудай ба дурадхалнуудай хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухайда һунгагшадта саг үргэлжэ дуулгажа байха шухала гэжэ үнгэрэгшэ һунгалтануудай дүй дүршэл харуулна. Энэ хадаа манай эмхи зургаануудай олониитэ ажалшадтай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрине саашадань һайжаруулха шухала услови болохо ба һунгагшадай эдэбхине бүри дээшэлүүлхэ байна.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ советскэ аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй гүрэнэй журам улам бэхижэжэ, советскэ бүхы хүдэлмэриин шанарай һайжарха байһандань бидэнэр лабаар этигэнхэйбди.

В. Филиппов, ажалшадай депутадуудай Яруунын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Физкультурна хүдэлмэри мартагданхай

Зунай спортивна сезоной хаалгала зорюулагдаһан спортивна мүрысөөнүүд үнгэргэгдэһөөр 4 һара болоо. Тэрээнһээ хойшо Курумканай аймагта ямаршье спортивна хүдэлмэри ябуулагданагүй. ВЛКСМ-эй айкомшье, физкультура ба спортын аймагай комитедшье (түрүүлэгшэнь нүхэр Л. Шлинкевич) тус асуудалда анхаралаа табинагүй.

Нүхэр Шлинкевич үбэл болоһонһоо хойшо санын нэгэшье мүрысөө ба санаар ябалгые эмхидхээгүй. Аймагай центртэхи, мүн тосхонуудтахи физкультурна кружогууд хүдэлмэрилхэеэ болишонхой. Илангаяа колхозуудта ямаршье спортивна хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Тэндэ «Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна общество байгуулагдабашье, юушье хэдэггүй юм.

Физкультура ба спортын аймагай комитет общественнигоо гэшүүдэй тооe мэдэдэггүй байхаһаа гадна, гэшүүнэй түлэбэрине суглуулха, физкультурна хүдэлмэри һайжаруулха зорилгоор базануудые байгуулха гэжэ оролдоногүй. Хэтэрхэлээ общественнь хоёрдохи жэлээ түрүүлэгшэгүй байһаар.

Значкистнуудые ба разряднигуудые бэлэдхэхэ талаар мүртэй юумэ хэгдэнэгүй. Конькигаар ябалгын спорт орхёдоошье мартагдашоо. Аймагай бүхы тосхонууд шадар гол мүрэнүүд бии. Зүгөөр эдэ гол мүрэнүүд дээрэ таатай зохид слуу хэжэ, энэ һонирхолтой спортые хүгжөөхэ шухала байгаа. Тус комитедэй хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй үедэ спортивна хүдэлмэриин муугаар табигдаһые сана болон конькинуудай үгы байһан дээрэһээ болоо гэжэ шалтагаална. Теэд энэнь ямаршье баримтагүй юм. Харин хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ оролдоо һаа арга боломжонууд бии байгаа.

Курумканай аймагта спортдо хабаадаха хүсэлэнтэй залуушуул олон, теэд энэ хүдэлмэри эрхилхэ ёһотой хүдэлмэрилэгшэдэй гэмээр залуушуулай хүсэлэн бэелүүлэгдэнэгүй.

Р. Будаев.

Продукциин өөрынь үные химдаруулхын түлөө тэмсэнэбди

1952 оной үйлэдбэриин түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Улан-Удын мяха-консервын комбинадтэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ орохо зуураа, консервын заводой коллектив гаргадаг продукциингаа өөрынь үные 1 процентээр химдаруулха уялга абаһан байгаа. Тиигэжэ продукциин өөрынь үные химдаруулхын түлөө манай коллектив тэмсэжэ ороо һэн. Манай заводой хүдэлмэришэд продукциин шанарые һайжаруулхын, түүхэй эд болон бусад материалнуудые арьбалхын, продукциин өөрынь үные химдаруулхын түлөө оролдожо, хэдэн олон дурадхалнуудые оруулһан байна.

Продукциин үные химдаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ хамта дээрээ 21 бригада хабаадалсана. Заводой партийна, профсоюзнэ организацинууд социалистическэ мүрысөөнэй ябасые хододоо хинан шалгажа, бригадануудай ба халаануудай үдэр соо хэһэн ажалые показателиин доскада бэшэжэ байдаг. Социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй ашаар манай коллектив консервэнүүдые үйлэдбэрилхэ жэлэй түсэбые 100,8 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ консервын өөрынь үные химдаруулжа, хамта дээрээ 3864 мянган түхэриг арьбалһан. Энэ амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, гол түлэб түүхэй эдые хоролтодо оруулхагүйн түлөө тэмсэл хэгдэһэн байна.

Жэшээлхэдэ, нүхэд У. Павлуцкий, Н. Белых гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид мяхые яһанһаань һалгаахада гарадаг хоролтые багадхажа, шанар һайнтай продукци гаргалгые 0,05 процент дээшэлүүлһэн байна. Энээхэн тоо данньые үсэн шэнгеэр харагдана ёһотой. Теэдьшье, имагтал энээнэй ашаар эдэ бригаданууд продукциин өөрынь үные химдаруулжа, 38,1 мянган түхэриг алмалта хэһэн байха юм. Нүхэд А. Злыгостьева, Н. Ларионова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд мяхые шүрбэһэнһөөнь һалгааха процессые һайжаруулжа, 20 мянга шахуу түхэригэй алмалта хээ.

Зарим хүнүүд гүрэнэй мүнгэн зөөри арьбалха жэжэ арга боломжонуудые тоодоггүй зантай байдаг. Энэ һанал бодол тон эндүүтэй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Мүнгэн зөөри арьбалхын түлөө тэмсэхэдээ, имагтал жэжэ юумэнһээ захалха хэрэгтэй юм. Жэшээлхэдэ, бидэнэр урдань хамуур, тряпка мэтын гаргашада анхаралаа хандуулдаггүй байгаабди. Үнгэрһэн жэлдэ эдэ зүйлнүүдые гамтайгаар гаргашалһанай ашаар 5 мянган түхэриг арьбалһан байнабди.

Консервын банка соо орохо мяхые хэмнэдэг Лена Домостой, Нина Худрова гэгшэдэй бригадынхид инструкцяар хараалагдаһан хоролтые багадхажа, жэл соо аяар 24,9 тонно мяха арьбалаа. Энэ мяхаар түсэбһөө гадуур ехэхэн продукци үйлэдбэрилэгдөөд, консервын өөрынь үные химдаруулха ехэхэн арга боломжо олдоһон байна. Мүн эдэ бригадынхид перец, дабһа, һонгино мэтэ мэтын зүйлнүүдые гамтайгаар гаргашалжа, 48,2 мянган түхэригэй мүнгэн зөөри арьбалаа юм.

Тиихэдэ дээдэ сортын консервэнүүдые үйлэдбэрилдэг бригаданууд ажалаа зүбөөр, һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар 100 мянга шахуу түхэригэй гүрэнэй мүнгэн зөөри алмаһан байна. Консервын банкануудые гагнадаг мастер Дульянинов 290 килограмм спирт алмаа. Иимэрхүү жэшээнүүдые олоор тоолоожо болохо. Консервын өөрынь үные химдаруулха хэрэгтэ үйлэдбэриин гол процессүүдтэ хүдэлмэрилдэг хүнүүдһээ гадна, мүн туһалбариин хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хубитые оруулалсана. Жэшээлхэдэ, дежурна слесарьнууд Немочин, Перфильев гэгшэд машинанууд, станогууд болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй эбдэрэлтэгүй, һайнаар хүдэлгэжэ, машинануудай ба хүдэлмэришэдэй мини байха ябадалые усадхахаһаа гадна, жэжэ заһабарилгада гаргашалагдахаар хараалагдаһан 22,2 мянган түхэриг арьбалһан байна.

Манай заводой үйлэдбэриин түрүүшүүл инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй нигта холбоотойгоор хүдэлмэрилжэ, түүхэй эд, материал арьбалха, продукциин шанарые һайжаруулха, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар хэдэн рационализаторска дурадхалнуудые оруулһан байна. Жэшээлхэдэ, рационализатор Юрьев банка хэдэг машинануудай роликуудые уралан һайжаруулһанай ашаар жэл бүри 5 мянган түхэригэй алмалта хэхэ арга боломжо заводто олгоо. Заводой директор нүхэр А. С. Горобец консервэнүүдые хэхэ модон хайрсагууд дээрэ табигдадаг тамгые электричествээр галдажа бэшэхэ дурадхал оруулһан байна. Тэрээнине бэелүүлһэнэй ашаар жэл соо 4,5 мянган түхэригэй алмалта хэгдээ.

Консервэнүүдые складуудта зөөхэ, консервнэ цехүүдтэ өөхэ асарха гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд механизацилагдаанхай. Хэрбээ урдань өөхэ бочконууд соо хэгдэжэ зөөгдөөд, харгыдаа ехэ гээлтэ хоролтодо ородог байгаа һаа, мүнөө тусхай труба соогуур насосоор татагдаад консервнэ цехтэ асарагдажа, сэхэ конвейер руу орожо байдаг болоо. Гэхэ зуураа, манай хүдэлмэридэхи гол дутагдал гэхэдэ, консервэнүүдые хэхэ хайрсагууд болон бусад тарануудаар хододоо хомор байдагбди. Энээнһээ боложо нёдондо 200 мянган түхэригтэй гарзада орообди. Энэ дутагдалые усадхаха тушаа дары хэмжээнүүдые абаха шухала.

Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр, нүхэр И. В. Сталинай «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн шэнэ гениальна зохёолоор зоригжоһон манай заводой коллектив социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, заводой коллектив манай вождь агууехэ Сталинай түрэһэн үдэр—декабриин 21 хүрэтэр консервэ үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ, ажалай бүтээсые 7 процентээр дээшэлүүлхэ, консервын өөрынь үные нёдондо жэлэйхиһээ 3 процентээр химдаруулха гэһэн уялга абаа.

Эдэ абаһан уялгануудаа саг болзорһоонь урид дүүргэхэ бүхы арга боломжонууд манайда бии.

В. Беляк, Улан-Удын мяханай комбинадай консервын заводой директорэй уялгые дүүргэгшэ.

Улан-Удын сэмбын фабрикын сэмбэ нэхэгшэ комсомолка Александра Шишминкина халаанайнгаа даалгабарине хододоо үлүүлэн дүүргэдэг, эрхим шанартай сэмбэ нэхэдэг, түүхэй эд арьбалдаг юм. Нүхэр Шишминкина 1952 ондо өөрынгөө индивидуальна түсэбые 117,5 процент дүүргэжэ, арьбалһан материалаараа 143 метр сэмбэ нэхэһэн байна. Мүнөө халаанайнгаа нормые тэрэ 125—130 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Шишминкина таһарһан ниткые залгажа байна.

А. Мантаевай фото.

Түрүү узелые даагша

Тракторист нүхэр С. Сарьяновай даажа байһан Хориин МТС-эй монтажна узелдэ хамта 5 залуу трактористнууд хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэр бүринигөө даалгабарине 130—150 процент эрхим шанартайгаар дүүргэнэ. Түс узелай залуу трактористнууд Г. Цыбикжапов, П. Садовский гэгшэд нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ уялгануудые абажа, үдэр бүринигөө нормые 150—180 процент дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Узелые даагша нүхэр Сарьянов үнгэрһэн 1952 оной таряа хуряалгын үедэ «Путь Сталина» колхозой тракторна № 6 бригадада бригадираар хүдэлмэрилхэ зуураа, таряа хуряаха түсэбөө 109,3 процент дүүргэжэ, 2060 килограмм горючи алмаһан байна. «Путь Сталина» колхозой гэшүүдэй хамтын суглаагаар Ленин—Сталинай партиин үнэн хүбүүн Санга Дармаевич Сарьяновые һунгуулиин № 5 Аланска округһоо аймагай Соведэй депутадтэ кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

Г. Цыденжапов.

Трактористнууд боложо гараба

Механизациин Илькинскэ һургуулиие 25 хүн дүүргэжэ, трактористнууд боложо гараба. «ДТ-54» гэжэ дизельнэ тракторые эдэнэр шудалжа гараа. Тарбагатайн МТС-эй тракторист Торгашин, Ехэ-Куналейн МТС-һээ ерэһэн Родионов гэгшэд һургуулияа эрхимээр дүүргэбэ.

Һургуулиие дүүргэгшэд республикын МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхөөр гарахань.

В. Шнайдер.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэбди

(Зэдын аймагай Баянска зооветеринарна пунктые даагша С. Ф. Хороших гэгшын хөөрөөн)

Манай зооветеринарна пункт малажалаараа аймаг соогоо эгээн ехэ Чапаевай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозые хангажа байдаг. Бидэнэр малай үбэлжэлгэдэ халуун намарһаа эхилжэ бэлэдхэжэ ороо һэмди. Октябрь һарын һүүлээр хаана, ямар малай үбэлжэхые бүхы талаһаань хаража үзэһэн байгаабди. Зооветеринарна заабариин ёһоор малажалай фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилхэ хүнүүд нэмэгдэһэн, малнууд зүбөөр гүүртэлэгдэһэн юм.

Удаань малнуудай үбэлэй сагта нэгэ үдэр соо эдихэ үбһэ тэжээлэй нормо табигдаа һэн. Тиихэдэ тугалтай, хюһаран, һубай, залуу малнуудые ами аминдань, тэдэнэй үүлтэрые, тарган туранхайень харалсажа байгаад ондо ондоо нормо тогтоогоо һэмди. Тэжээлэй баланс табихадаа үбэлэй сагта һаамхай үнеэдэй һү үгэлгэеэ доошолуулхагүйгөөрнь, һубай малнуудай хүсэ шадалаа гээхэгүйгөөрнь үдэр соо эдихэ нормыень гаргаһан байнабди.

Булаг гэжэ газарта байдаг һүнэйтоварна фермын малнуудта бүдүүн тэжээл буйлуулагдажа үгтэдэг. Энэ фермын малнууд зүбөөр ба һайнаар эдеэлээд байһанай ашаар хүсэ шадалаа гээхэгүйһөө гадна, һү үгэлгэеэ доошолуулнагүй.

Мүн бэшэшье гүүртэнүүдтэ мал һайнаар харууһалагдана. Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо 3 һарын турша дотор малай гарзалха, тэнхээ тамираа гээхэ ушар үзэгдэнэгүй. Малаа зунай үедэ һайса таргалуулаад, үбэлжэлгын үедэ тэдэнние харууһа, эдеэлүүлгэ һайнтай байлгаһанай ашаар колхознай малажал хүгжөөхэ 1952 онойнгоо түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээ.

Манай колхозой фермэнүүдтэ малай харууһалгын ямараар эмхидхэгдэнхэй байһыень «Забока» гэжэ газарта байдаг ахалагша һаалишан Анна Андреевна Юговагай хүтэлбэрилдэг фермын хүдэлмэри дээрэһээ харуулжа болоно. Эндэхи мал һайнаар дулаалагдаһан байрануд соо байдаг. Үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр фермын газаа зөөжэ асарагданхай. Хүдэлмэриин үдэр эртэ, үглөөнэй 6 часһаа эхилээд, һаалишад үнеэдээ һаажа захалдаг. Удаань үнеэдтэ үбһэ кормушканууд соо хэжэ эдюулдэг юм. Тиигээд үнеэдэй үбһэеэ эдижэ дулаасаһан хойнонь наранай игаажа байха үедэ гаргажа, Зэдэ мүрэнһөө уһалуулдаг байха юм. Тиигээд үнеэдтэ зелёнко гү, али овёсой соломо эдюулээд, тэдэнние сэбэр агаарта гаргажа, нэмэри газарта ябуулдаг байна. Үдэшэлэн малдаа үбһэ соломо хоёрые холижо үгэдэг юм. Удаань үнеэдээ һаадаг байна.

Энэ гүүртэ дээрэ 1951 онһоо хойшо тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг болонхой. Урдань тугалнууд эхээ хүхэдэг байхадаа эхынгээ һүнэйнь үдхэн хубиие эдидэг, тиигээд үнеэнһээ хэды литр һү абтахыень түсэблэхэнь бэрхэтэй байдаг һэн. Мүн зарим залхуу һаалишан үнеэгээ хэдэн дахин эбилгэжэ һаадаггүй, тугалынь хүхэнэ заб даа гээд орхижорхидог һэн. Харин тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа һаадаг болоһонһоо хойшо һү һаалга нилээд дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэл һаалишан Анна Югова даажа абаһан 14 үнеэдһээ тус бүриин 1200 литр һү һааһан байна. Фермэ бүхы дээрээ түсэбэй ёһоор үнеэн бүхэнһөө 650 литрын орондо 885 литр һү һааһан байна.

Мүн бэшэшье гүүртэнүүд тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг боложо байна.

Колхозой хонидой отаранuудта үбэлжэлгэ тэрэшэлэн һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Ахалагша хонишон А. Пашинский хүтэлбэрилдэг Елотуй гэжэ газарай хонинной-товарна фермын ажалые жэшээ болгон харуулжа болоно. Эндэ хонид дулаан, уужам байрануд соо байрладаг. Хүсэ шадал һулатайшаг хонид илгагдажа, тэдэнэр һайнаар эдеэлүүлэгдэнэ.

Зооветеринарна пунктын мэргэжэлтэд фермэнүүд дээгүүр ябажа, тэдэндэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Мүн һарадаа нэгэ дахин колхозой бүхы малые шалгажа, үбшэн гү, али хүсэ шадалаа һуларуулжа байһыень илгажа аргалха, хоолыень һайжаруулха гэхэ мэтын хэмжээ абадаг байна.

Шалгалтаар тодоруулагдаһан дутагдалнууд малшадай үйлэдбэриин сутлаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд; хэрэгтэй ушарай болоо һаань колхозой правлениидэ, партийна эхин организацида дуулгагдадаг.

Мүнөө малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө малшадай социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Түрүү гүүртэ

Ториин аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын № 4 гүүртынхид (даагшань Цыбендоржиев) малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна.

Тэдэнэй хаража байһан үнеэд шэлэгдэһэн үүлтэрэй юм. Үнгэрһэн жэл гүүртын эрхим һаалишан С. Юдина һаамхай үнеэн бүхэнһөө— 900 литр, комсомолка М. Сезова — 895 литр, Дулмэ Цыденова—890 литр һү һаагаа һэн.

Мүнөө тэдэнэр нэгэшье малые гарзада оруулангүйгөөр, тарган тобироор ондо оруулхын, энэ жэлэй түл абалгые һайнаар үнгэргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллажа байна.

Фермын һаалишад зоотехническэ курсануудта һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

Б. Бальжинимаева.

Манай календарь

Ородой агууехэ композитор

А. С. Даргомыжскиин түрэһэнһөө хойшо 140 жэлэй ойдо

Ородой агууехэ композитор Александр Сергеевич Даргомыжскиин түрэһэнһөө хойшо 140 жэл гүйсэбэ. Тэрэ хадаа өөрынгөө найруулан бэшэһэн оперо, романс, симфоническа зохёол, дуунууд дотор Глинкын үг заншалые дахан ябажа, ород арадай национальна хүгжэмэй культурые саашадань дэбжүүлһэн байна.

Александр Сергеевич 21 наһатайдаа ородой агууехэ композитор Глинкэтэй танилсажа, тэрэнэй зохёожо байһан «Иван Сусанин» гэжэ оперыень ехэтэ һонирхон һайшааһан байха юм. Тиин саашанхи хүдэлмэридөө тэрэ тус зохёолой аялга, нугаралгануудһаа жэшээ абадаг болоо һэн. 1844 ондо Даргомыжский 30 романснуудаа хэблэлдэ гаргажа, өөрынгөө бэлиг шадабарине харуулһан байха юм. Тэрэ жэлдэ Александр Сергеевич хари гүрэнүүдээр аяншалга хэжэ, композиторнууд болон хүгжэмэй ажал-ябуулагшадай зохёолнуудтай танилсаба. Парижай болон бэшэшье городуудай театрнуудта табигдажа байһан оперонуудые шагнажа, бодото байдалһаа тэдэнэй холо, хуудал хуурмаг удхатай дээрэһээнь сэдьхэлээ ханажа шадангүй бусаа һэн.

Ород арадай бодото национальна оперо байгуулха ёһотой гэһэн һанал бодолтойгоор тэрэ хилын саанаһаа түрэл орондоо тэхэрижэ ерээ бэлэй. Тэрээнһээ хойшо арад зоной дуу хүгжэмэй культурые оролдосотойгоор шэнжэлжэ, «Ши намайе удангүй мартахалши даа», «Намда уйдхартай байна» гэһэн инагай дуунуудые болон гүнзэгы удхатай бусад зохёолнуудые найруулаа һэн.

1853 ондо «Үгытэй зондо туһаламжа» гэһэн концертдэ «Русалка» операһоонь отрывогууд оролсожо, айхабтар һайн сэгнэлтэ абаһан байха юм. Удаань композитор эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, 1855 ондо опероёо дүүргээд, 1856 ондо сценэ дээрэ табюулаа һэн. А. С. Пушкинай зохёолой удхаар бэшэгдэһэн «Русалка» гэжэ энэ оперонь композиторай эгээн ехэ туйлалта мүн. Энээн дотороо арадай ажабайдалые үнэн зүбөөр харуулжа, мартагдашагүй образуудые байгуулаа.

Даргомыжский гүнзэгы удхатай олон янзын зүйлнүүдые зохёоһон юм. Тэрээн дотор романснууд, квартедүүд, оперонууд, дуунууд, симфоническа зохёолнууд болон бусад оролсоно. Һүүлэй үедэ тэрэ А. С. Пушкинай сюжедээр «Каменный гость» гэжэ оперо зохёожо байтараа үбшэлжэ, 1869 оной январиин 5-да наһа бараа һэн. Тус оперыень Ц. Кюи, Н. Римский-Корсаков хоёр саашань үргэлжэлүүлжэ, 1872 ондо сценэ дээрэ табюулаа бэлэй.

Ород арадай гайхамшаг бэлигтэ композитор Даргомыжскиин гүн удхатай иргагуу һайхан дуу хүгжэмые манай советскэ үетэн баяр омогорхолтойгоор шагнана.

Композитор **Д. Аюшеев.**

Агууехэ хоёр арадуудай ахадуугэй эбдэршэгүй союз

Гурбан жэлэй саада тээ, 1950 оной февралиин 14-дэ Советскэ Союз ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай договор Москвада баталагдаһан байгаа. Энэ договор ба бусад хэдэ хэдэн хэлсээнүүдые—Хитадай Чаньчунска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай, Хитадта шаан болзороор зээли кредит үгэхэ тухай хэлсээнүүдэй баталагдахын урда тээ болоһон хөөрэлдөөнүүдтэ бүхы дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь, советскэ правительствын түрүү нүхэр Сталин ба Хитад арадай вождь нүхэр Мао Цзэ-дун хабаадалсаһан байнад.

Энэ түүхэтэ договор агууехэ хоёр арадуудай хани барисаае хэтэ мүнхэдэнь бэхижүүлээ юм. Энээнэй удхашанар тухай нүхэр Сталин иигэжэ бэшээ һэн: «Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан бүхы ба али бүхы агрессорнууд болон дайн үүдхэгшэдтэ эсэргүүгээр эб найрамдалые Дальна Востогто хангаха хэрэгтэ туһална ба туһалхаашье байна».

* * *

Гоминьдановецуудай намнагдаһанай ба арадай засагай тогтоһоной һүүлээр американска империалистнууд болбол экономическа блокадаар Хитадтахи арадай засаг түрые дарахa гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдоһон байна. 1949 оной декабрьда США-гэй правительство болбол Хитадай портнуудта американска суднануудай орохыень хориужолоо һэн, тээ хожомногоор, тиихэдэ президент байһан Трумэн болбол Хитадай Арадай Республикые «экономическа блокадада бүри мүһэн оруулха» тухай хуулита ёһоор соносхоо һэн. Далайн саада тээхи эзэдһээ жэшээ абажа, США-һаа мэдэлтэй бусад капиталистическэ оронуудай засаг баригшадшье социалистическэ лагериин бусад оронуудта товарнуудые худалдахые хориһон шэнгеэр Хитадташье худалдахые хориһон байгаа.

Тиигээд империалистнууд болбол арадай засаг түрын имагта ехэ хүсэ шадалые ба социалистическэ лагериин гүрэнүүдэй хоорондохи тад ондоо, түүхэ соо энээнэй урда тээ үзэгдөөгүй харилсаануудые харалдаа абаагүй. Тэдэнэр хадаа империалистическэ блокадаар арадай Хитадые даража шадаагүй, харин Хитад болбол ажахын ба культурна бурьялма хүгжэлтын харгыгаар бушуу түргэнөөр урагшаа дабшажа эхилһэн байна.

Социалистическэ лагериин рыногэй, дэлхэйн хоёрдохи рыногэй бэхижэһэнэй ашаар, Советскэ Союзай туһаламжын ашаар дала гаран жэлэй турша соо түрүүшынхеэ, 1950 ондо Хитад болбол өөрынгөө гадаадын худалдаа наймаанда активна баланс туйлаһан байна. Тиихэдэ эгээн шухала юумэн юун байгааб гэхэдэ, тэрээнэй импортын структура хубилһан байна. Тэрэл 1950 ондо импортын хахадынь машина, промышленна түхеэрэлгэ, транспортна хэрэгсэлнүүд гэхэ мэтэшэлэн байба. Гоминдановска засагай байхада промышленность ба хүдөө ажахые хүгжөөхэдэ хэрэгтэй болодог импортын товарнуудай хубинь 2,9 процент болоһон байна. Советско-Хитадай 1950 оной кредитнэ хэлсээнэй ёһоор, СССР болбол Советскэ Союзһаа абаһан түхеэрэлгэ ба материалнуудай түлөө түлэхынь тулада КНР-дэ 300 миллион долларой зээли кредит удаан болзороор табиһан байха юм. Хитадай хэблэлэй мэдээсэлээр, энэ зээли кредит хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ капиталистическэ оронуудһаа Хитадай асардагта орходоо 65 процент ехээр промышленна үнэтэ түхеэрэлгэнүүдые СССР-һээ жэл бүхэндэ абаха арга Хитадай Арадай Республикада олгоно.

Энээнтэй нэгэн хамта Хитадһаа Советскэ Союзда ерэгшэ эд бараанай экспорт һараһаа һарада ургана. Европейскэ арадай-демократическа оронуудтай ба Германска Демократическа Республикатай КНР-гэй экономическа барисаан тэгшэ эрхын ба али алиндаа ашаг туһатай байхын принципүүдэй үндэһэ һуури дээрэ хурдан темпээр хүгжэжэ байна. Хитадай гадаадын худалдаа наймаанда эдэ оронууд 1950 ондо 26 процент удельнэ хэмжээтэй байһанаа, 1952 ондо 72 процент болоо.

Хитадта Советскэ Союзай үзүүлжэ байгаа квалифицированнэ техническэ туһаламжа, илаһан социализмын ороной бүхы дүй дүршэл арадай Хитадта угаа ехэ удхашанартай юм. Энээнние нэгэ жэшээ дээрэ харуулая.

Мукденһээ баруун урда тээ байгаа Аньшанска металлургическа комбинадые дүүрэнээр һэльбэхэ хүдэлмэри Хитадтахи асари ехэ барилгануудай нэгэниинь юм. Эндэ японецуудай эзэрхэжэ байхадань тус комбинат жэлдээ 1,3 миллион тонно булад үгэдэг байгаа. Тээ хожомногоор энэ предприятиие гоминдановецууд һандаргаһан байна. Арадай революциин илаһанай һүүлээр консультаци үгэхын тулада советскэ мэргэжэлтэд тиишэ уригдажа, тус предприятиие һэргээн бодхоохо ба һэльбэн шэнэдхэхэ түсэб зохёогоо һэн. Мүнөө асари ехэ ажал хүдэлмэри эндэ дэлгэрэнхэй.

Энэ предприяти мүнөө һэргээн бодхоогдоод, булад үгэжэ байна. Энээнтэй нэгэн хамта тэрээнние үргэдхэхэ хүдэлмэри ябуулагдана. 1952 оной ноябрьда комбинадай булад шанагшад түрүү советскэ дүй дүршэлые хэрэглэн, металлые түргөөр хайлуулгада горьтойхон амжалтануудые туйлаба.

* * *

Советскэ Союзай туһаламжа, тэрээнэй дүй дүршэл, СССР ба арадай демократиин оронуудтай экономическа харилсаануудаа КНР-гэй бэхижүүлгэ болбол экономическа блокадаар арадай Хитадые даралахые эрмэлзэһэн американо-английска империалистнуудай түсэбүүдые буруу һүрүүлээ.

Тэрээнһээ байтагай Хитадай Арадай Республика болбол һайн хүсэлтэ энэ туһаламжада, социалистическэ лагериин оронуудтай улам бэхижэжэ байгаа экономическа харилсаануудтэ түшэглэн айхабтар ехэ илалтануудые туйлаа. Тиигээд, империалистическэ блокада эмхидхэгшэд тэрэ блокадаараа «өөрынгөө экспортдэ ехэ сохилто хэһэн ба промышленностиингаа үйлэдбэрилхэ арга боломжын, тэрэнэй продукциие худалдаха арга боломжын хоорондохи зүршэлдөөе бүри ехэ болгоһон байна» гэжэ КПСС-эй XIX съезд дээрэ Г. М. Маленков хэлээ һэн.

Коммунистическэ партиие тойрон нигтаар жагсаһан Хитад арадуудэгдөө дуулдаагүй нэгэдэл туйлаба. Тэрэ хадаа Корейе континентальна Хитадта сүмэрэн орохо плацдарм болгожо булимтаран абахые эрмэлзэгшэ американска империалистнуудай хорото забдалгые буруу һүрүүлбэ. 450 миллион хүнүүдэй ажаһуудаг территори дээрэ бэелүүлэгдэһэн аграрна реформэ ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдые һаатуулан барижа байгаа феодализмын базые хэтын хэтэдэ үгы хэбэ.

Арадай ажахые һэргээн бодхоолгодо угаа ехэ амжалтанууд туйлагдаа. «Жэньминьжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, 1949 онойхитой жэшээлбэл 1952 ондо промышленна ба хүдөө ажахын продукциин юрэнхы хэмжээнь 65 процентээр ехэ болобо.

Промышленностьда, оптово худалдаа наймаанда бүхы гол шухала позицинууд гүрэнэй мэдэлдэ байдаг. Жэшээлхэдэ, хүндэ промышленностьда гүрэнэй секторэй удельнэ хэмжээн 80 процент болобо. Деревнидэ ажалай талаар харилсан туһалалсаха хүдөө ажалай группануудые ба кооперативуудые байгуулхын түлөө хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. Үнгэрһэн жэлэй эсэстэ абажа харабал орон дотор хангалгын ба худалдаа наймаанай 34 мянган кооперативна организацинууд хамтадаа 141 миллион гаран гэшүүдтэйгээр тоологдожо байба.

«Эдэ бүхы амжалтанууд болбол манай агууехэ союзник — Советскэ Союзай үнэн сэдьхэлэй ба ахадуугэй туһаламжатай нигта барисаатай юм» гэжэ арадай политическэ консультативна Соведэй Бүхэхитадай комитедэй дүрбэдэхи сесси дээрэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр Чжоу Энь-лай хэлээ һэн.

Нютагай соведүүдтэ ба арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанда һунгалтануудай мүнөө жэл болохоо байһан ушар арадай засаг түрын бэхижэһэнэй, Хитад арадай үзэгдөө дуулдаагүй нэгэдэлтэй байһанай толотомо үльгэр жэшээ мүн. Энэ суглаан болбол республикын Конституциие, табанжэлэй түсэбые баталха ба правительствын шэнэ составые һунгаха юм.

Нэгэдэхи табанжэлэйнгээ түсэбые дүүргэлгэдэ энэ ороной эхилжэ ороод, индустриализациин зам дээрэ, түсэбтэ асари ехэ барилгын зам дээрэ гараһаниинь Хитад арадай гайхамшагта ехэ илалтануудые гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, Зүүн-Хойто Хитадта мүнөө жэл капитальна барилгада гаргашалагдаха мүнгэн энээнэй урда тээхи дүрбэн жэлэйхидэ орходоо гурбанай нэгэ хуби үлүүгээр һомологдоһон байна.

Корейдэ дээрэмдэлгын дайн хэжэ, дайнай гал дүлые Хитад тээшэ абаашахые һэдэжэ байһан американска ба бусад империалистнуудай хоро шарые Хитад арадай амжалтанууд бусалгана. Тиигээд агууехэ хоёр арадуудай агууехэ хани барисаан Дальна Востогто ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха хүсэтэ зэбсэг мүн.

Советскэ ба Хитад арадууд болбол хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай түүхэтэ договорой баталагдаһаар гурбадахи ойе экономическа ба культурна угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда, эб найрамдалай ба социализмын хэрэгэй илан мандаха байһанда дүүрэн этигэлтэйгээр угтажа байна.

И. ТИМОФЕЕВ

Советско-Хитадай договорой баталагдаһаар гурбан жэлэй ойе Пекин тэмдэглэнэ

ПЕКИН, февралиин 12. (ТАСС). Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай договорой баталагдаһаар гурбан жэлэй ойе Пекин баяртайгаар тэмдэглэхэеэ бэлэдхэнэ. Столицын правительственна эмхи зургаачуудай ба ниитын организацинуудай байшангууд И. В. Сталинай ба Мао Цзэ-дунай портредүүдээр шэмэглэгдэнхэй. Алдарта ойдо зорюулагдаһан суглаанууд ба хөөрэлдөөнүүд клубуудта, культурын ордонуудта боложо байна. Советскэ Союзда, Хитадай ба СССР-эй арадуудай ахадүүгэй хани барисаанда зорюулагдаһан выставкэнүүд нээгдээ. Советскэ фильмнүүд хаа хаанагүй харуулагдана.

Хитад-советскэ хани барисаанай обществын пекинскэ отделениин зарлаһан баярай суглаан Пекиндэ болоо. Обществын пекинскэ отделениин түрүүлэгшын орлогшо, Хитадай элитэ уранзохёолшо Лао Шэ хадаа Хитадай ба СССР-эй хоорондо договорые баталһан үдэр хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи эгээн гайхамшагта үдэр болоно гэжэ мэдүүлбэ. Хитад ба советскэ арадууд, эб найрамдал хүсэгшэ бүхы хүн түрэлтэн энэ үдэрые баяртайгаар тэмдэглэнэ. Агууехэ хоёр арадай союз ба хани барисаан бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай найдабари мүн. Имагтал СССР-эй туһаламжатайгаар социализм байгуулгын замаар Хитад ябажа шадаха байна.

Түмэр замуудай министр Тэн Дай-юань советско-хитадай договорой гурбан жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ. Договорой гурбан жэлэй ойе тэмдэглэхэ зуураа, хитад арад болбол манай правительствода ба арадта һайн һанаата туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Генералиссимус Сталинда, советскэ правительствода ба советскэ арадта баясхалан хүргэнэ гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай заабаряар ябажа, бидэнэр Советскэ Союзһаа һургаал улам ехэ оролдосотойгоор абахабди.

Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаануудта һунгаха һунгалтанууд тухай дүрим баталагдаа

ПЕКИН, февралиин 12. (ТАСС). Февралиин 11-дэ арадай Центральна правительственна совет арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанда, волостьнуудай, уезднүүдэй, провинцинуудай ба городуудай арадай түлөөлэгшэдэй суглаануудта һунгаха һунгалтанууд тухай дүримые нэгэн һаналаар баталба гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Арадай Центральна правительственна соведэй түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун, тэрэнэй орлогшонор ба арадай Центральна правительственна соведэй гэшүүд заседани дээрэ байлсаба.

Һунгуулиин центральна комиссиин составта Лю Шао-ци (түрүүлэгшэ), Чжу Дэ, Сун Цзин-лин, Ли Цзи-шэнь, Ли Вэй-хань ба бусад хүнүүд—бүхыдөө 29 хүн оробо.

Хитадай арадай һайндуратанай командовани КНДР-гэй орденуудаар шагнагдаба

ПЕКИН, февралиин 12. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин үдэр — февралиин 8-да Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арадай Верховно суглаанай президиум Корейдэхи Хитадай арадай һайндуратанай командалагша генерал Пын Дэ-хуэй, командалагшын орлогшонор генералнууд Дэн Хуа ба Ян Дэ-цзи, генералнууд Гань Сы-чжи, Ли Чжи-мин ба Се Фан гэгшэдые «Гүрэнэй тугай» нэгэдэхи шатын орденоор шагнаба гэжэ Синьхуа агентствын корреспондент корейскэ фронтһоо дамжуулна.

Канадска арад Корейдэ буудалдаа зогсоохо эрилтэ табина

ОТТАВА, февралиин 12. (ТАСС). Корейдэ буудалдаа зогсоохын түлөө хүдэлөөн Канадада дэлгэржэ байна. Эб найрамдал хамгаалха канадска конгрессэй «Пис Ньюс» бюллетениин февралиин 6-да мэдээсэһэнэй ёһоор, февралиин 28-най үдэрые Корейдэ буудалдаа зогсоохын түлөө тэмсэлэй үдэр гэжэ соносхохо гэһэн Джеймс Эндикоттын дурадхал канадецуудай дунда үргэнөөр дэмжэгдээ.

Буудалдаа дары зогсоохо дурадхал хэхэ гэжэ провинциин премьер-министрые уряалһан почтово оломянган открытка Саскачеван провинциин хүн зоной дунда тараагдана.

Британска Колумби провинциин эб найрамдал хамгаалха совет 2.666 хүндэ асуулта хэбэ. Асуугдаһан хүнүүдэй 86 процентнь Корейдэ буудалдаа дары зогсоохын түлөө, 99 процентнь бүхы оронуудтай Канадын худалдаа наймаа хэхын түлөө һаналаа мэдүүлбэ.

Премьер-министр Сен-Лоранда эльгээһэн телеграмма соогоо, эб найрамдал хамгаалха канадска конгрессэй орлогшо-түрүүлэгшэ Ева Сандерсон Корейдэ буудалдаа зогсоохо ба хэлсээ хэхэ асуудалнуудые шиидхэхэ тухай дурадхал оруулхыень канадска правительствые уряална.

Итальянска компартиин элитэ ажал-ябуулагша наһа бараба

РИМ, февралиин 12. (ТАСС). «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, 80 наһатай депутат-коммунист Грациадей февралиин 10-да Нервидэ (Генуя провинци) наһа бараба. Тэрэ хадаа Итальянска компартиин үндэһэ һуури табигшадай нэгэниинь байгаа.

Ажалшадта эсэргүү тэмсэхэ корпус Исландида байгуулагдана

СТОКГОЛЬМ, февралиин 12. (ТАСС). Хэйто-атлантическа блогой штаб-квартирадахи Норвегиин түлөөлэгшэ генерал Бьярне Эн Исланди ерээ гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Американецуудай мэдэлдэ байха исландска зэбсэгтэ корпусые эмхидхэлгэ генералай зорилгонь болоно гэжэ исландска дулдыдангибэшэ «Фрьялс Тьод» газетэ тэмдэглэнэ.

Исландиин хүдөө ажахын министр Херманн Юнассон зэбсэгтэ корпус байгуулгын бодото зорилгые элирүүлээ. Декабрьда болоһон бүгэдэниитын забастовкын үедэ «хуули эбдэхэ ябадал» үзэгдэһэн юм, тиихэдэ правительство тэрэниие «болюулжа» шадахагүй байгаа гэжэ Юнассон мэдүүлбэ.

Энээн тушаа «Ню даг» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Исландиие американецуудта худалдаһан ба оронииие эзэлхыень тэдэндэ зүбшөөрһэн правительство эзэмдэлгын засагаархидта эсэргүү исландска арадай протестын хүдэлөө хүсөөр дарахын тула үшөө нэгэ алхам хэхээр бэлэн байһаниинь ойлгосотой».

Испанска 1.400.000 үхибүүд һургуулида һураха аргагүй

ПАРИЖ, февралиин 11. (ТАСС). Американска агрессивнэ түсэбүүдые эдэбхитэйгээр бэелүүлэн, Испаниие американска империалистнуудай сэрэгэй база болгожо байгаа франкистска засагаархид гэгээрэлдэ хэрэгтэй гаргашануудые улам хорооно.

Һаяхан швейцарска телеграфна агентство гэгээрэлэй франкистска министр Хименес гэгшын үгэ хэлэһэн тухай мэдээсэлые Мадридһаа дамжуулба. Испанида һургуулиин наһанай 4 миллион үхибүүдһээ 1400 мянган үхибүүд, 7-һоо 12 хүрэтэр наһатай үхибүүдэй 35 процентнь һуралсанагүй гэжэ Хименес мэдэрхэ баатай болоо.

Түрэлхидэйнгөө материальна арга боломжогүй байхаһаа гадна, орон дотор һургуулинуудай дутагдалтай байһан ушарһаа, тэдэнэр һуралсажа шадахагүй байна. Һургуулинуудые барилта зогсоогдоо. 1952 ондо Франкын правительство 20 миллиард песет бюджедһээ 12 миллиард гаран песедые сэрэгэй хэрэглэмжэдэ гаргашалба.

Ороной урда провинцинуудта һургуулиин газаа тээ үлэһэн үхибүүдэй тоо илангаяа олон байна. Хахад хүн зонойнь уншажа ба бэшэжэ шадахагүй деревнинүүд тэндэ бии юм.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, февралиин 12. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд түрүүн байһан газартаа американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Үсэгэлдэр һүни агаарай американска дээрмэшэд сэрэгэй ямаршье объектнүүдгүй Саривонь ба Синьчхонь шадарай хүдөөгэй амгалан районуудта дахин добтолбо. Олон хүн алагдаа. Олон гэр ба землянканууд һандаргагдаа.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 2 самолёт унагаажа, хоёр самолёдыень гэмтээбэ.

Американска агрессорнүүд сэрэгэй пленэйхидтэ эсэргүү газ хэрэглэнэ

ПЕКИН, февралиин 11. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Февралиин 7-до американецууд Кочжедо арал дээрэхи лагерьта корейскэ сэрэгэй пленэйхидтэ эсэргүү хорото газ хэрэглэбэ. Сэрэгэй пленэйхид Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин байгуулагдаһаар 5 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дуу дуулаһан байна. 2 үдэрэй урда тээ американецууд сэрэгэй пленэй нэгэ хүниие буудан алаһан байгаа.

Сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудай начальник Кэдуэлл хадаа хорото газуудые хэрэглэлтэ «өөрыгөө бүрин харюулна» гэжэ мэдүүлһэн ба «шухала хүсэн» саашадааше хэрэглэгдэхэ юм гэжэ хэлэһэн байна.

Дуу дуулаһан сэрэгэй олон пленэйхидые урдада американецуудай алажа ба шархатуулжа байһаниинь мэдээжэ. Үнгэрһэн оной октябриин 1-дэ американецууд Хитадай Арадай Республикын тогтоһон ойтой дашарамдуулан дуу дуулаһан Хитадай 165 һайндуратаниие Кочжедо арал дээрэ алаһан, шархатуулһан байна. Японско булимтарагшадһаа эхэ оронойнгоо сүлөөлэгдэһэн үдэрые тэмдэглэжэ дуу дуулаһан корейскэ сэрэгэй 120 гаран пленэйхидые Кочжедо арал дээрэ ба Пусанда американецууд 1951 оной августын 15-да алаһан, шархатуулһан байгаа.

Понгам арал дээрэ сэрэгэй олон пленэйхидые алаһанайнгаа һүүлээр, американецууд эдэ лагерьнуудта хэгдэжэ байһан хорото хэрэгүүд тухай мэдээсэлнүүд тушаа нарин хатуу цензура тогтообо. Гэбэшье, американецуудай толилхо баатай болоһон мэдээнүүдэй ёһоор, февралиин гансахан түрүүшын неделидэ шуһа адхаралга дүрбэ дахин болобо. Сэрэгэй пленэйхидые иигэжэ хюдаһан баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, генерал Кларкын штабай толилһон, мүн Паньмыньчжоньдо хэлсээ хэжэ байгаа корейскэ болон Хитадай делегадуудые хардан гэмнэһэн «тагнуулай элидхэл» хадаа тон худал зүйл болоно. Энэ «элидхэл» Нэгэдэмэл Нацануудай Генеральна Ассамблейн сессиин урда тээ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээ һэргээхэ арга боломжые үгы болгохо, вашингтонско даган нүхэсгшэдые дайнда улам ехээр татан оруулха зорилготой байна. Мүнөө американецууд энэ дайе улам үргэдхэхэ бэлэдхэл хэнэ.

США-гэй, Великобританиин ба Франциин түлөөлэгшэд австрийска асуудал тушаа дүрбэн гүрэнэй зүблөө таһалдуулба

ЛОНДОН, февралиин 11. (ТАСС). Энэ оной январиин 27-до Советскэ Правительство австрийска договор тухай асуудалаар США-гэй, Великобританиин ба Франциин Правительствонуудта нотонуудые эльгээгээ гэжэ мэдээсэгдэһэн байгаа. Эдэ нотонууд соогоо Советскэ Правительство Австри тухай асуудалаар дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгшэдэй зүблөөндэ хабаадахаар бэлэн байһан тухайгаа дахин мэдүүлбэ. Гэбэшье, тэрэ хадаа «Хуряангы договор тухай» дурадхалаа болюулхаар, мүн сүлөөтэй ба бэеэ даалан Австриие һэргээн бодхоолгодо туһалха талаар абаһан уялгануудаа дүүргэжэ, Австритай баталхэ гүрэнэй договорые хаража түгэсхэхөөр тэдэнэй бэлэн байһан тухай гурбан гүрэнэй Правительствонуудһаа даб дээрэ харюу абахые шухалада тоолоһон байна.

Энэ договортой холбоотой бүхы асуудалнуудые тус зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэхые дурадханабди гэжэ США-гэй, Великобританиин ба Франциин Правительствонууд январиин 29-дэ мэдээсэбэ.

Дүрбэн гүрэнэй зүблөөндэ хабаадахые Советскэ Правительствоор түлөөлэгдөөб гэжэ Лондондохи Советскэ Посол А. А. Громыко февралиин 3-да Великобританиин МИД-тэ мэдээсэбэ, тиихэдэ, «Хуряангы договорой» проект зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэгүй, ушарынь энэ проект хэзээдэшье австрийска асуудалые шиидхэхэ ба Австритай баталхэ договорые бэлэдхэжэ дүүргэхэ зорилготой байжа шадахагүй гэжэ һанагдаһан байгаа.

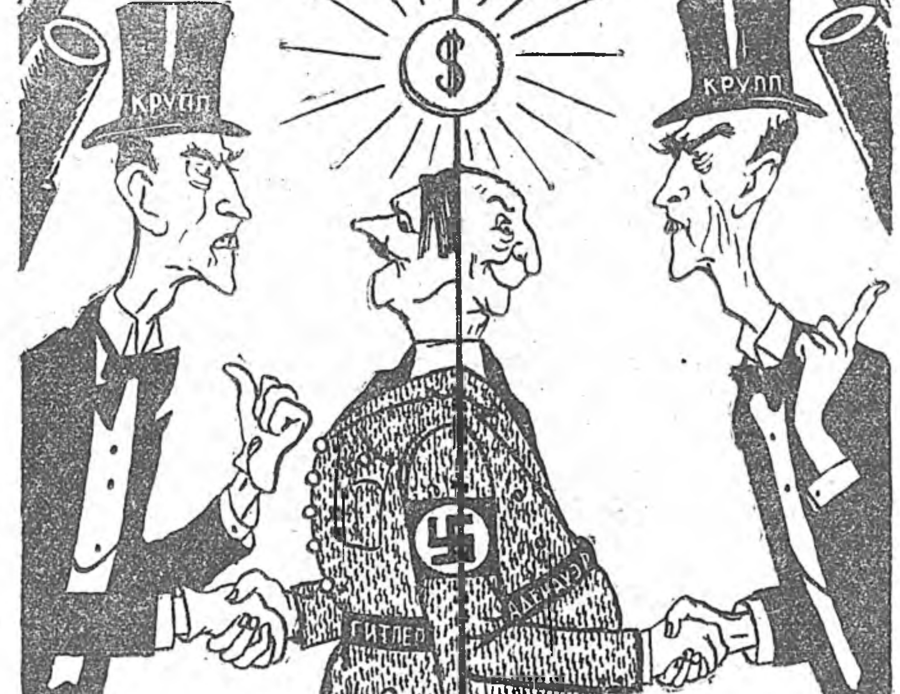
Австрийска асуудал тушаа СССР-эй, США-гэй, Великобританиин ба Франциин түлөөлэгшэдэй зүблөөн Лондондо февралиин 6-да нээгдэбэ. Гэбэшье, удаадахи заседани дээрэ США-гэй, Великобританиин ба Франциин түлөөлэгшэд «Хуряангы договор» гэдэгэй проектые болюулхаяа, мүн Австритай баталагдаха гүрэнэй договорой проектын шиидхэгдээгүй үлэһэн статьянуудые зүбшэн хэлсэхэеэ арсаһан байна.

Тиимэ болохолоороо, США-гэй, Великобританиин ба Франциин түлөөлэгшэд Австритай баталха гүрэнэй договор бэлэдхэжэ дүүргэхэ ябадалые дахин таһалдуулба.

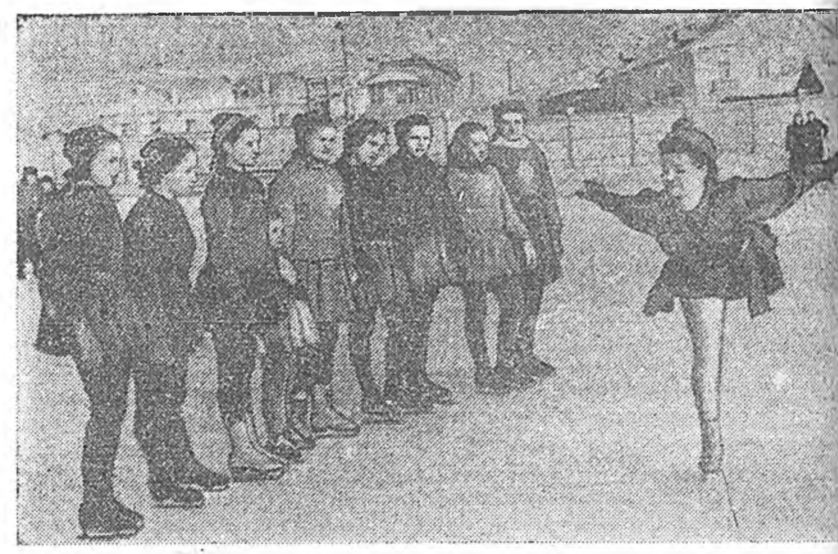
ДОЛЛАРАЙ ДАЛИ ДОРО

Баруун Германида буу зэбсэг бүтээгшэд Уолл-стридэй дэмжэлгын ашаар өөрынгөө урдын хүсэ шадал орожо, германска агрессивнэ милитаризмые дахин һэргээжэ байна.

КУКРЫНИКСЫН зураг. **Газетэнүүдһээ.**

Баһа дахин Крупп... («Правда», 7. II.)

Энэ жэлдэ Улан-Удын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай эдиршүүлэй спортивна һургуулиин дэргэдэ конькишад-фигуристнуудай отделени эмхидхэгдэбэ. Тэндэ тренерээр Сибириин ба Дальна Востогой эрхим фигуристка Екатерина Бакай хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баруун хүл дээрээ спираль яажа хэхэб гэжэ Е. Бакай һурагшадта харуулжа байна. **М. Миневэй** фото.

Эдир географуудай конференци

Һаяхан Улан-Удын пионернүүдэй Ордондо эдир географуудай городской түрүүшын конференци үнгэргэгдэбэ. Эндэ һургуулинуудай эдир географуудай кружок болон обществонуудай 100 шахуу хүн хабаадалсаһан байна.

Тус конференци дээрэ № 68 һургуулида географи заадаг республикын габьяата багша Сергей Александрович Сивухин «Орон нютагаа шэнжэлхэ зорилгонууд» гэһэн темээр ехэ һонин элидхэл хэбэ.

Хизаар оронoo шэнжэлхэ зорилгонууд тухай элидхэлшэ тогтохо зуураа, наукын элдэб һалбаринуудта, мүн орон нютагаа шэнжэлхэ хэрэгтэ эдир залуушуул угаа ехэ туһа хүргэхэ ёһотой гэжэ хэлэбэ. Тэдэнэр газарай баялигуудые бэдэрэлгэдэ, орон нютагайнгаа ургамалнууд болон амитадай аймагые, түүхэтэ памятнигуудые шэнжэлэлгэдэ хабаадалсаха аргатай байна.

№ 12 һургуулиин һурагша Ивнина һургуулиингаа эдир географуудай обществын хүдэлмэри тухай ехэ тодоор хэлэжэ, һурагшадые һонирхуулба. Манай һургуулиин дэргэдэхи географическа общество хадаа географууд-туристнуудай, географууд-историгуудай, метеорологическа ба харуулан ойлгуулха зүйлнүүдэй гэһэн 4 секци боложо хубаардаг. 1952 оной зун обществымнай зарим гэшүүд туристска ябалгада хабаадалсажа, орон нютагаа шэнжэлһэн байгаа. Үбэлэй үедэ эдир географуудай обществодо географическа элдэб темэнүүдээр элидхэлнүүд хэгдэдэг ба үхибүүд өөһэдэйнь хэһэн зурагуудай, картануудай ба харуулан ойлгуулха зүйлнүүдэй выставкэнүүд үнгэргэдэг юм гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

«Сагай уларилые хайшан шэнжэлдэг бэ» гэһэн асуудал Улан-Удын метеорологическа станциин метеоролог Мария Ивановна Солововагай хэлэһэн үгые һурагшад һонирхолтойгоор шагнаба.

Пионернүүдэй Ордоной багша Н. Д. Шиповских гэгшэ зунай туристска ябалга хэхэдээ амитадай ба ургамалай аймагуудые хайшан гэжэ шэнжэлхэ, коллекцинүүд яажа суглуулха ба дневник бэшэхэ тухай хэлэхэ зуураа, энэ хүдэлмэридэ үбэл байхаһаа хойшо бэлэдхэхэ хэрэгтэй байһые тэмдэглэбэ.

Хизаарые шэнжэлхэ Центральна музейн научна сотрудник С. Костырев республикын территори дээрэһээ олдоһон түүхын памятнигууд тухай хэлэбэ. Тэрэ хадаа эртэ урда сагһаа хойшо мүнөө болотор байһан памятнигууд тухай хэлэхэ зуураа, тэдэниие шэнжэлхэ ба хадагалха талаар музейдэ эдир географуудай ехэ туһаламжа хүргэхэ байһан тухайнь тэмдэглэбэ.

Удаань эдир географууд обществын хүдэлмэри тухай хөөрэжэ һэн, тэдэнэртэ зорюулагдаһан выставкэ хараһан байнад.

И. Котов

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН 3 ПРОЦЕНТНЭ ШҮҮБЭРИТЭ УРЬҺАЛАМЖА

1953 оной январиин 30-да Москва городо болоһон шүүбэринүүдэй 81-дэхи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы 4 разрядта серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэрин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэрин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэрин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
001911	1—50	400	028076	03*)	5 000	057868	11*)	5 000	080972	1—50
001918	28*)	5 000	030149	1—50	400	058071	05*)	5 000	081620	24*)
002130	08*)	5 000	030852	48*)	5 000	060047	37*)	10 000	081985	45*)
002193	38*)	5 000	032333	04*)	10 000	060450	41*)	10 000	082201	1—50
002891	37*)	5 000	033552	1—50	400	061521	1—50	400	082249	18*)
002935	19*)	5 000	033694	33*)	5 000	062296	30*)	5 000	083190	03*)
003717	38*)	10 000	033753	1—50	400	062585	28*)	5 000	083754	36*)
004522	1—50	400	034084	37*)	5 000	062769	03*)	5 000	084188	01*)
004865	15*)	5 000	035856	1—50	400	062843	34*)	10 000	084196	1—50
006794	36*)	5 000	036852	18*)	5 000	063721	37*)	5 000	084772	1—50
007618	1—50	400	038282	06*)	10 000	064065	1—50	1 000	084905	43*)
008166	04*)	5 000	038420	16*)	10 000	065182	03*)	5 000	085345	27*)
009048	10*)	5 000	038630	1—50	400	065249	15*)	5 000	085951	22*)
010089	14*)	5 000	039143	24*)	25 000	065872	43*)	5 000	085954	44*)
010250	16*)	5 000	040213	07*)	5 000	066078	1—50	1 000	086194	1—50
010465	1—50	1 000	040253	45*)	10 000	066099	1—50	1 000	087355	1—50
010692	19*)	5 000	040345	1—50	1 000	066242	1—50	400	088079	04*)
012515	23*)	5 000	043890	22*)	10 000	067497	44*)	5 000	088418	1—50
013146	31*)	5 000	043913	14*)	10 000	068373	1—50	400	088982	23*)
013944	1—50	1 000	045711	1—50	400	068675	25*)	10 000	089294	16*)
015297	24*)	10 000	045873	1—50	1 000	069358	23*)	5 000	089951	12*)
015330	13*)	10 000	047206	24*)	5 000	069464	27*)	5 000	090479	28*)
015933	1—50	400	048214	35*)	5 000	069874	1—50	400	090758	1—50
017340	34*)	5 000	048257	1—50	400	070103	50*)	10 000	091168	24*)
018217	27*)	5 000	049841	1—50	1 000	070689	29*)	5 000	091590	25*)
018452	22*)	5 000	049911	1—50	400	071574	1—50	400	092425	37*)
018589	26*)	5 000	050572	19*)	10 000	072009	38*)	5 000	093155	1—50
018691	1—50	400	050659	23*)	5 000	072065	01*)	5 000	093297	18*)
019455	48*)	5 000	051691	47*)	25 000	072910	37*)	5 000	093603	25*)
020464	1—50	400	052664	07*)	10 000	073314	15*)	5 000	094475	1—50
020883	17*)	5 000	052706	11*)	5 000	073980	1—50	400	094998	42*)
021014	22*)	5 000	052807	23*)	5 000	074221	33*)	5 000	095203	05*)
021060	1—50	1 000	052847	25*)	5 000	075099	13*)	5 000	095431	01*)
021996	1—50	400	053495	05*)	5 000	075415	1—50	400	096129	40*)
022217	1—50	400	054438	1—50	1 000	075891	04*)	5 000	096543	1—50
022247	08*)	5 000	055513	36*)	5 000	076107	48*)	5 000	096550	1—50
023056	13*)	5 000	055731	11*)	50 000	076973	1—50	400	096616	1—50
023090	1—50	1 000	055961	17*)	5 000	077286	1—50	400	096679	40*)
025389	18*)	5 000	056225	1—50	400	077444	29*)	5 000	097923	48*)
026517	21*)	5 000	056409	16*)	50 000	077899	21*)	5 000	098768	1—50
026640	1—50	400	056510	1—50	400	078511	1—50	400	098817	49*)
026899	1—50	400	056549	29*)	25 000	079916	1—50	400		
027698	44*)	5 000	057709	1—50	400	080478	1—50	400		

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэр... шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—М... городой ажалшадай депутадуудай Ленинскэ районно Со... гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ К. Е. ЗАХАРЕ...

Комиссиин харюусалгата секретарь В. П. ЖИ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем —11-05. Для междугородных переговоров —16.

И—00472 Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.00...